

SLAVONSKA ZEMLJIŠNA IMENA

U ovom članku prikazat ću osnovne karakteristike zemljišnih imena u starinskim naseljima Slavonije i južne Baranje. U obzir ću uzeti poljske predjele (mikrotoponime) i brdske predjele (oronime). Međutim, da bismo mogli razabrati koje ime se odnosi na poljski predjel, a koje na brdski predjel, u članku su oronimi podvučeni, a isto tako je kod svake grupe zemljišnih imena posebno označen procenat za antroponime, a posebno za oronime. Premda su pod nazivom »zemljišna imena« obuhvaćene oranice, livade, pašnjaci i šume, ja u ovom članku neću označiti vrste zemljišta s obzirom na kulture kojima su danas namijenjena, jer su mnoge današnje oranice u vrijeme postanka zemljišnih naziva bile šume ili livade, a neki današnji šumski predjeli bili su nekada oranice ili livade. Uz svaku grupu zemljišnih imena označen je u zagradi procenat s obzirom na odnos broja tih mikrotoponima prema cjelokupnom broju zabilježenih zemljišnih imena (3040 mikrotoponima i 360 oronima). Uza svako zemljišno ime označeno je u zagradi mjesto gdje je to ime zabilježeno. Budući da se na taj način ponavljaju mnoga mjesna imena, bilježiti ću ih u skraćenom obliku. Skraćenice za mjesna imena: Aljmaš (Alj), Antin (At), Ašikovci (Aš), Bačevac (Bč), Baćin Dol (BD), Baničevac (B), Baranjsko Petrovo Selo (BP), Batina (Bt), Bazje (Bj), Beketinci (Bn), Bekteže (Bž), Beničanci (Be), Bešinci (Bš), Bistrinci (Bs), Biškupci (Bk), Bizovac (Bz), Bocanjevci (Bc), Bočkinci (Bč), Bokšić (Bć), Branjin Vrh (BV), Bratuljevci (Blj), Brestovac (Br), Brezovica (Bre), Brođanci (Bđ), Budrovac (Bv), Bušetina (Bu), Cerna (Ce), Cernik (Ck), Cerovac (Cr), Crkvari (Cv), Crnac (Cn), Čadavica (Čd), Čaglin (Čg), Čamagajevci (Čm), Čepin (Čp), Češljakovac (Člj), Črnkovići (Čk), Dervišaga (Dv), Detkovac (Dt), Doljanci (Dlj), Doljanovci (Dn), Donja Motičina (DM), Donje Viljevo (DV), Donji Miholjac (DMh), Draga (Dra), Dragalić (Dg), Draž (Dž), Drškovci (Dk), Duboševica (Dš), Dugo Selo (DS), Eminovci (En), Emovci (Em), Erdut (Ed), Feričanci (Fč), Gajić (Gj), Gat (Gt), Giletinci (Gi), Golinci (Gn), Golobrci (Gl), Gorice (G), Gornje Bazje (GB), Grabarje (Gb), Gradac (Gr), Gradina (Gđ), Habjanovci (Hj), Harkanovci (Hk), Hrnjevac (Hnj), Ivanovci (Iv), Jaguplije (Jg), Jakšić (Jš), Kaptol (Kt), Kašad (Kš), Klokočevci (Kč), Komarovci (Km), Koritna (Ko), Koška (K), Kovačevac (Kv), Kršinci (Kr), Kućanci (Kć), Kunišinci (Ku), Kunovci (Kn), Kutjevo (Kj), Lacići (Lc), Ladimirevci (Ld), Lakušija (Lš), Lozan (Lz), Luč (Lč), Lukač (Lk), Ljupina (Ljp), Marjanci (Mc), Marjančaci (Mč), Martin (Mr), Mihaljevci (Mh), Mitrovac (Mt), Nard (Nd), Našice (Nš), Noskovci (Nk), Nova Gradiška (NG), Novaki (Nv), Novo Selo (NS), Nurkovac (Nr), Opatovac (Op), Orahovica

(Oh), Oriovac (Or), Osijek (Ok), Petrijevi (Pt), Pleternica (Pl), Podolje (Pd), Podgorač (Pč), Podgorje (Pg), Podravska Moslavina (PM), Podravski Podgajci (PP), Podvrško (Pvr), Poljanska (Plj), Poreč (Po), Potočani (Pot), Predrijevo (Pj), Prvča (Pv), Punitovci (Pu), Radikovci (Rd), Radovanci (Rv), Rajsavac (Rs), Rakitovica (Rt), Ramanovci (Rm), Razbojište (Rb), Rušani (Rš), Satnica (Sa), Semartin (službeno: Alsoszentmárton, Sm), Seona (Sn), Sesvete (Sv), Slavonska Požega (SP), Sopje (Sj), Stara Gradiška (SG), Stara Jošava (SJ), Stara Lipa (SL), Stari Gradac (SGc), Stipanovci (St), Stražeman (Sž), Suhopolje (Sp), Sveti Đurađ (SĐ), Šag (Šg), Šaptinovci (Šn), Široko Polje (ŠP), Šljivoševci (Šv), Špišić-Bukovica (ŠB), Šumanovci (Šm), Šumarina (Šr), Tekić (Tk), Tiborjanci (Tb), Tominovac (Tm), Topolje (Tp), Toran (To), Tordinci (T), Torjanci (Tj), Trapari (Tr), Turanovac (Tu), Turnić (Tn), Valpovo (Vp), Vaška (Va), Velika (Vl), Veliškovci (Vš), Venje (Vnj), Vetovo (Vt), Vidovci (Vd), Vilić-Selo (VS), Viljevo (Vlj), Vinograci (Vg), Virovitica (Vi), Vuka (Vk), Vukojevci (Vj), Vukosavljevica (Vs), Zarišć (Zr), Zdenci (Zd), Zoljan (Zlj), Želčin (Žč).

Građu za ovaj rad sakupljao sam u vremenu od 1956. do 1970. godine.

Uvod

Slaveni su se doseljavali u današnju Slavoniju i južnu Baranju u toku 6. i 7. stoljeća. Oni su u te krajeve došli kao skupina bratstava i plemena. U novoj postojbini bavili su se Slaveni ratarstvom, stočarstvom, lovom i ribolovom. Mi nemamo točnih podataka o tome da li je na tom teritoriju u vrijeme dolaska Slavena bilo Ilira, Avara ili drugih naroda. Isto tako ne znamo točno u koje su se predjele Slavonije i Baranje doselili prvi Slaveni. Uskoro po doseljenju u te krajeve Slaveni su dali imena nekim poljskim i brdskim predjelima radi lakše orijentacije kod obrade zemlje i u međusobnom sporazumijevanju. Neki zemljišni predjeli imali su svoja imena i prije dolaska Slavena u te krajeve, ali u današnjim mikrotoponimima i oronimima nema tragova predslavenskog doba, stoga možemo zaključiti da južni Slaveni nisu uzimali zemljišne nazive od stanovnika koje su ovdje zatekli, nego su ih sami stvarali. Budući da Slaveni nisu odmah naselili cijelu Slavoniju i Baranju, već samo neke predjele tih krajeva, nastala su prva zemljišna imena samo u onim predjelima gdje su se nastanili ti prvi slavenski doseljenici. Najstarije jezične osobine sačuvale su se u donjoj Podravini, donjem Podunavlju i srednjoj Posavini, stoga bismo mogli zaključiti da su se prvi Slaveni možda naselili u tim predjelima. U vezi s povećanjem broja stanovništva i međusobnim sukobima dolazilo je do seljenja stanovništva iz jednog kraja u drugi radi traženja boljih pašnjaka i novih boravišta. U novom kraju nastali su i novi zemljišni nazivi. Kada su kasnije u neka mjesta doseljavali novi stanovnici, oni su primali stare zemljišne nazive, ali su proširenjem svoga teritorija davali i neke nove nazive. Tako se to događalo kroz stoljeća. Mi nemamo točne podatke o tome kada su nastali pojedini zemljišni nazivi. Međutim, za ona zemljišna imena koja su nastala od svetačkih imena možemo utvrditi da su nastala najranije u drugoj polovini 16. stoljeća (poslije Tridentinskog koncila); zemljišna imena

koja su izvedena od narodnih imena vjerojatno su nastala prije 16. stoljeća; zemljišna imena turskog porijekla nastala su u 16. ili 17. stoljeću (za vrijeme turske vladavine u tim krajevima), a zemljišna imena mađarskog i njemačkog porijekla nastala su od 11. do 14. vijeka, ali neka su nastala i ranije. Vrlo starog porijekla su i ona zemljišna imena koja su izvedena od zajedničkih imenica koje se danas više ne upotrebljavaju u govoru tih krajeva. Na prijelazu iz srednjega u novi vijek, kada dolazi do formiranja apsolutističke i centralističke države, do uređenja državne administracije i katastra, počeli su se zemljišni dijelovi bilježiti. Nazivi zemljišnih dijelova bilježili su se prema nazivima domaćeg stanovništva, ali je, vjerojatno, već tada dolazilo do mjestimičnog odstupanja od domaćih naziva (zbog površne evidencije). U toku povijesti dolazilo je više puta do promjena vlasnika zemljišta i do većih ili manjih komasacija. U vezi s time u državnim uredima je više manjih predjela dobivalo jedno ime. Pored toga neki prepisivači su nehotice izostavili neki glas ili slog, drugi prepisivači su opet namjerno mijenjali nazive nekih predjela da bi dobili »književniji« oblik, stoga je ponekad dolazilo do udaljavanja od osnove riječi i do iskrivljavanja prvobitnog oblika. Na taj način je došlo do toga da se neki mikrotoponimi u narodu zovu posve drukčije nego što je zabilježeno u katastarskim uredima (Pod jarkem: Ključ, Klainac: Klain dol). U nekim mikrotoponimima je izmijenjen koji glas ili slog (Ivokov dol: Ivkov dol, Ševinjak: Ševinjak, Kleničje: Klenice), neki mikrotoponimi su zabilježeni u singularnom obliku, dok ih narod govori u pluralnom (Krčevine: Krčevina, Ovčare: Ovčara, Gajići: Gajić), neki toponimi su zabilježeni u pluralnom obliku, a narod ih govori u singularnom (Salaš: Salaši, Mlaka: Mlake, Trstenka: Trstenke) itd. Ja ću se ovdje držati onih podataka o zemljišnim imenima koje su mi dali stariji stanovnici u pojedinim naseljima. Ti podaci su mnogo važniji i zanimljiviji za toponomastiku jer su originalni i što je u njima sadržano mnogo više jezičnih starina nego u zemljišnim menima zabilježenim u katastarskim uredima i gruntovnicama. Na temelju tih zemljišnih imena doznat ćemo o mnogim starijim jezičnim oblicima u slavonskim govorima, o starijim osobnim imenima i nadimcima, o životinjama koje su nekad živjele u tim krajevima, a danas ih više nema, o starijim vrstama kultura itd. Mikrotoponimija nije dakle važna samo za toponomastiku, nego i za antroponimiju, etnografiju, zoologiju, botaniku, agronomiju itd.

Klasifikacija slavonskih zemljišnih imena

Klasifikacija zemljišnih imena može se vršiti po značenju osnovne riječi, po obliku i po porijeklu, zatim po vrstama riječi i deklinabilnosti. Najsadržajnija i najsvestranija je klasifikacija po značenju osnovne riječi, stoga ću se na njoj najviše zadržati, ali ću se osvrnuti i na ostale klasifikacije.

Po *značenju osnovne riječi* možemo slavonska i baranjska zemljišna imena podijeliti u ove grupe:

1. Zemljišna imena nastala od *riječi za bilje i plodove (vegetacija)*. Takvih zemljišnih imena ima najviše u tim krajevima (22%, 22,50%).¹ Do takvih

¹ Prvi procenat se odnosi na mikrotoponime, a drugi na oronime.

zemljišnih imena došlo je na temelju toga što je u tim predjelima bilo mnogo takvih biljaka (ili su bile tipične za te predjele). Primjeri: Trnovača (NŠ), Bükovac (Zlj), Brèzje (DM), Jèlik (Vj), Lànìk (SJ), Topolòvac (Šn), *Brèstovac* (Oh), Pròsje (Gr), Rástovac (Gb), Brístovi (Hnj), Ŭdíkovac (Jš), Pròsna (Tk), Topòle (Zr), *Tisca* (Vl), *Èldovišće* (Kt), Kleničje (Hj), Lìpovac (Pt), Grabík (Ld), Drénovica (Mč), Vr̂bas (Mc), Šljívlje (Ku), Oràšje (Bs), Lužánjak (Vlj), Jèlas (Or), Jasènje (Ce), Jòšik (Pv), Jablànùše (Kv), Vr̂bice (SG), *Tòpòlje* (Op), *Ĵàpčìnjāk* (Jabučinjak > Japčinjak, Gi), Őstruge (ŠP),² Rákite (Sm), Klèjišća (Tp),³ Gòmboši (Bt),⁴ Dìnjišće (Lč), *Cerik* (Gj), Kònopljišće (T), Jòvaće (DS), Jaseníki (SGc), Jagnjedík (GB), *Lipova kòsa* (Vi).

Prema navedenim zemljišnim imenima možemo zaključiti kakvog je drveća bilo u tim krajevima u staro vrijeme (bukva, breza, topola, brijest, hrast, klen, lipa, grab, vrba, jasen, cer, jasen, joha, šljiva, jabuka, jela). Od biljaka se najčešće javljaju hrast, topola, vrba, grab i breza, na temelju čega možemo zaključiti da je toga drveća u staro vrijeme bilo vrlo mnogo u tim krajevima. U današnje vrijeme u Slavoniji i Baranji se također nalazi navedeno drveće, ali u mnogo manjoj mjeri.

2. Zemljišna imena nastala *od oznaka za svojstvo terena* (u pravom ili prenesenom smislu). Takvih zemljišnih imena ima također vrlo mnogo (18%, 4%). Primjeri: Pòdolice (DS), Rávno pòlje (Bj), Dùgačko pòlje (Vs), *Kòzja gláva* (Vi), Vèliki dól (At), Gréda (Tj),⁵ Jarùga (Lč), Brdášće (Tp), *Trojnāš* (Gj)⁶, Klínovac (B), Dòlovi (Gi), *Bàbja gláva* (Op), *Bjelavine* (Ck), Široke njive (Ce), Grède (Or), Pólòv (Bđ)⁷, Bèla zèmlja (Bc), Kràčina (Mc), Crvèno brdo (Lc), Ŭnka (humka) (Vlj), Đòlovi (Cn),⁸ Őlovník (Sj), Kremènik (Pl), Mekòte (Čg), Kàmènjaće (Km), Bèreci (Nr),⁹ *Crveno brdo* (Mt), *Pàpùk* (Vi),¹⁰ Gřbavica (Zlj), Níze (K), *Gòveda gláva* (Fč), *Ràzbiguzica* (Šn),¹¹ Črñćine (Šn).

Navedeni mikrotoponimi i oronimi daju nam podatke o nekim svojstvima zemljišnih predjela koje označuju (oblik, veličina, boja, sastav tla, dužina itd.).

3. Zemljišna imena nastala prema *vrstama kultura* kojima su predjeli bili namijenjeni ili po načinu eksploatacije. Takvih zemljišnih predjela ima također mnogo (13%, 9%). Primjeri: Gáj (Nš), Krčevina (Zlj), Sjàča (SJ), Vinogràdina (Oh), Čàjeri (Pč),¹² Lúke (Sn),¹³ Krčevine (Vd), Bášće (Pl),

² Őstruga = kupina.

³ Njem. Klee = djetelina.

⁴ Mađ. gomba = gljiva.

⁵ Gréda = duž suhe zemlje u vodi ili ritu.

⁶ Planinski vrh s tri glave.

⁷ Polòvit = nagnut.

⁸ Đòla = bara, lokva u kojoj zastane voda (tur. gól = jezero, lokva, blato).

⁹ Bèrek (bèreg) = bara, lokva (dolazi od 17. vijeka).

¹⁰ Porijeklo te riječi nije jasno (možda je u vezi s papuč, papuča).

¹¹ Taj predjel je vrlo strm (odatle mu to ime).

¹² Tur. çayır = livada, pašnjak.

¹³ Lúka = livada pored vode.

Lûg (En), Bostanci (Jš)¹⁴, Lûčice (VI),¹⁵ *Vinogrâdi* (Mh), *Pârlog* (Kt), Bostani (Kn), Šuma (Rs), Armane (Tk),¹⁶ Kôrija (Rm),¹⁷ Stârac (NS),¹⁸ *Sâdovi* (Dv), Šikara (Ok), Plâne (Hj),¹⁹ Ledîne (PM), Gûvna (Va), Ūtrina (Tj), Pâšarina (Dž), Šumska zemlja (At), Pâšnik (Ko), Lîvada (Ck), *Brânjevine* (B), Sâdike (Dg).

U toj grupi zemljišnih imena ima mnogo domaćih i turskih riječi koje se danas ne upotrebljavaju u slavonskim govorima (luka, lučica, starac, plana, čajer, korija). U slavonskim govorima u široj upotrebi su još turske riječi bašča, bostan, i arman, dok se neke od ostalih riječi mogu vrlo rijetko čuti samo kod najstarijeg stanovništva toga kraja. Zemljišna imena izvedena od turskih riječi nastala su u 16. i 17. vijeku, dok su zemljišna imena izvedena od spomenutih domaćih riječi nastala još prije 16. vijeka.

4. Zemljišna imena nastala od oznaka mjesta ili položaja gdje se predjel nalazi. Takvih zemljišnih imena ima preko 300 (11%, 4%). Primjeri: Zgõne (Fč),²⁰ Gõrnje põlje (Lš), Nâdgrebljice (Šm), Sâstavci (Oh),²¹ Vûke (Rb),²² Budžak (Vd),²³ Sâstavke (Jš),²⁴ Pod gâjem (Mh), Pod crkve (Sž), *Bõčevice* (VI), *Zâgâj* (Dk), Tûkovi (Alj),²⁵ Sîget (Bđ),²⁶ Adîca (Hj),²⁷ Za grõbljem (Ld), Prêka (Lc),²⁸ Preko štrêke (Čđ), Înzula (Ed),²⁹ Kâraš (Cn),³⁰ Dõlnje põlje (Or), Põlõj (SG),³¹ Krâjnjacî (Lj), *Srêdelj* (Kv), *Zâbarca* (Gi), *Prekõvuka* (Pu), Põd Cerikom (Sm), Kod brkljâče (Šr), Za selêm (Dž), Na Patâve (Tp),³² Kod svêtog Rõka (Bt),³³ Pod rîtõm (T), Pod lîpama (Sp), *Zâvrtnice* (Vs).

U toj grupi zemljišnih imena ima nekoliko stranih riječi koje se danas ne upotrebljavaju u Slavoniji i Baranji (budžak, siget, ada, inzula), jedino se riječ budžak još može čuti kod starijeg stanovništva u tim krajevima. U mikrotoponimu Na Patave zadržan je stariji nastavak -e u lok. singulara.

5. Zemljišna imena nastala po nekom građevnom objektu koji se nalazio u tom predjelu. Takvih zemljišnih imena zabilježio sam preko 280 (8,50%),

¹⁴ Tur. bostan = vrt, voćnjak.

¹⁵ Lûčica = livada pored vode.

¹⁶ Tur. harman = gumno.

¹⁷ Tur. qoru = gaj, šuma.

¹⁸ Stârac = stari vinograd.

¹⁹ Plandište za stoku.

²⁰ Zgõn = komad zemlje između dva marginja (riječ je zabilježena u Dalmaciji).

²¹ U tom predjelu se sastaju orahovički i čačinački hatar.

²² Taj predjel se nalazi uz potok Vuku.

²³ Tur. bucak = ugao, kut.

²⁴ U tom predjelu se sastaju dva potoka.

²⁵ Tûk = kut (metateza).

²⁶ Mađ. sziget = otok.

²⁷ Tur. ada = otok.

²⁸ Taj predjel se nalazi preko Vučice.

²⁹ Lat. insula = otok.

³⁰ Taj predjel se nalazi uz Karašicu.

³¹ Põlõj = mjesto uz vodu koje voda plavi.

³² Taj predjel se nalazi pokraj bare Patave.

³³ U tom predjelu se nalazi crkva sv. Roka.

8,50%). Primjeri: Selište (Zlj), Selišće (Šn), Grēblje (Sn),³⁴ Staklana (Oh), Ciglana (Pč), *Kālvārija* (Fč), Grēbljice (Sv), Džamija (Gb), Zidine (To), Čoluk (Aš),³⁵ *Grād* (NS), Balogovci (Bz),³⁶ Kapelica (Pt), Taborišće (Tb), Bědem (Mc), Bircūz (Ku),³⁷ Melinci (Pj),³⁸ Čarda (Vlj),³⁹ Staklenci (PP),⁴⁰ Starjanci (Tb),⁴¹ Stāro sēlo (Ce), Črkvište (Ko), Grādac (Bt), *Petārda* (Gj),⁴² Gacka (T),⁴³ Ogrāde (SGc), *Kūčišće* (Op), Mājdan (B), Bētez (Bn).⁴⁴

Strane riječi koje se javljaju u toj grupi zemljišnih imena još se i danas upotrebljavaju u slavonskim i baranjskim govorima (kalvarija, džamija, kapela, tabor, bircuz, čarda, bent).

6. Zemljišna imena nastala od *hipokorističkih imena* (muških i ženskih). Takvih zemljišnih imena, koja su nastala po imenima nekadašnjih vlasnika zemljišta u predjelu, zabilježio sam preko 250 (7,50%, 8%). Velika većina tih zemljišnih imena izvedena je od svetačkih imena (samo 10 mikrotoponima izvedeno je od narodnih imena). Od svih zabilježenih zemljišnih imena 10 imena izvedeno je od ženskih hipokorističkih imena, dok su ostali mikrotoponimi izvedeni od muških imena. Primjeri: Mlkina livada (Gd), Vidakuša (Bč), Željkovac (Ld), Mākotinci (Žč), Mirkovac (Šv), Bratoševci (Rd), Đurėtina (tj. livada, Lc), Lūkešina međa (Šr), Bēnetinci (Pu), *Antolovo bđdo* (Vj), Tiberovci (Kr), Srdan (Sv), Lābanōvci (Bk), Tōmačevac (Kt), *Filakov sād* (Nr), *Dragāljevac* (Kj), Marinci (Dg), Ivešinke (Km), Mišljanovci (Cn), Vrbānov gāj (Iv), Pāskovac (Hj), *Đurinica* (Dk), Kājnovac (Zd), Māgdinci (PM), Đāniš (Sn), Plāne (Čg), Lūcīn šljivik (Ok).

Navedeni mikrotoponimi i oronimi daju nam podatke o nekim starim hipokorističkim imenima koja se danas ne upotrebljavaju u tim krajevima (ili se mogu čuti vrlo rijetko). Takva su imena: Vidak, Makota (Makarije), Bratoš (Bratoslav, 14),⁴⁵ Lukeša, Beneta, Antol (16), Tiber (Tiberio), Srdan (13), Laban, Tomač, Filak, Dragalj, Iveša, Mišljan (u 15. st. je zabilježeno ime Mišljen), Vrbān, Pasko(16), Kāin; Magda, Đana(18), Plana (Planinka), Luca(17). U središnjem dijelu Slavonske Podravine upotrebljavaju se u današnje vrijeme hipokoristici m. r. s nastavkom -oš (Peroš, Ivoš), ali se osobno ime Bratoš danas ne može čuti u tom kraju.

7. Zemljišna imena nastala po *nekoj radnji* koja se nekad vršila u tom predjelu. Takvih zemljišnih imena ima oko 200 (6%, 4,50%). Primjeri: Bērbovače

³⁴ Oblik grēb, grēblje mjesto grōb, grōblje upotrebljava se u većini govora zapadnog (mlađeg ikavskog) dijalekta. U Slavoniji sam zabilježio mikrotoponime s tim oblikom u Sn, Zlj, Aš, Sv. Te riječi su donijeli u Slavoniju bosanskohercegovački doseljenici.

³⁵ Tur. kölluk = selo, selište.

³⁶ U tom predjelu je nekada bilo staro selo Balogovci.

³⁷ Njem. Wirtshaus = gostionica.

³⁸ U predjelu se nalazio mlin (kajkavski melin = mlin).

³⁹ Mađ. csārda = krčma na pusti.

⁴⁰ U tom predjelu je nekada bilo selo Staklenci.

⁴¹ Predjel je dobio ime po nekadašnjem selu Starjanci.

⁴² U tom predjelu je nekada bilo selo Petarda.

⁴³ Gāt = brana, ustava, jarak kojim se navraća voda na vodenicu.

⁴⁴ Tur. bend = nasip, brana, ustava.

⁴⁵ Broj u zagradi označuje stoljeće kada je osobno ime prvi puta zapisano.

(Pv), Sadike (Dg), *Pràulje* (Op), Sječce (Pu), Batàlije (Vi),⁴⁶ Bròd (Gd), Ràzlev (SGc),⁴⁷ Ròčićce (Lz),⁴⁸ Pfdljevac (Sž), *Krčevine* (Vi), Močilo (T), Gakovac (BP), Kàmelom (Kamenolom > Kamelom, Bt), Lèžaj (Hk),⁴⁹ Močilno (Žč),⁵⁰ Vèliki bròd (Bs), Pàlište (Cn),⁵¹ Lòvinke (Zr), Mèjdan (VI),⁵² Rìškovića (VI),⁵³ *Plànda* (Dv),⁵⁴ Vìsoki kònaki (Kč),⁵⁵ *Pòžar* (Sn), Sòljilo (SJ).⁵⁶

Na temelju tih zemljišnih imena doznajemo za neke radnje koje su se nekada vršile u nekim predjelima, a danas se više ne vrše.

8. Zemljišna imena nastala od životinjskih imena (*fauna*). Takvih imena ima oko 160 (5%, 2%). Do tih imena došlo je na temelju toga što je u tim predjelima bilo mnogo takvih životinja ili su one bile tipične za te predjele. Primjeri: Sràkovac (SB), Zèčji bùdak (Bč), Mèdveščak (Vi), Zmìjska mlàka (T), Màčkara (Tj), Volòvska dòla (BV),⁵⁷ *Lisac* (Pd),⁵⁸ Švràkovnjàk (ŠP), Vrànjača (Pv), Ùtvaj (SG), Gàrvanjàk (Pt),⁵⁹ *žarčićce* (Op), Čvòrkovac (Alj), Jelènje (Hj), Orlòvac (Mč), Kùrnjak (Šv),⁶⁰ Fàrkaševci (DMh),⁶¹ Vrànovac (Pj), Rìbnjak (Gb), Rùštevi (Jš), Dàbrovina (Tk), Žàbljaci (Vd), *Sokòlovac* (Dk), *Kòsovo* (Nr), Komàrevci (Nš), Kurjačara (DM), Vrebàčka (Šn),⁶² Jèžice (Fč), *Kòžarski dól* (SJ).

U današnjoj Slavoniji postoje sve životinje koje se spominju u toj grupi zemljišnih imena, jedino danas nema medvjeda, vukova i dabrova.

9. Zemljišna imena nastala od riječi za zanimanje ili zvanje. Takvih zemljišnih imena nema mnogo (2%, 2,50%). Ta zemljišna imena nastala su prema zanimanju ili zvanju nekadašnjeg vlasnika toga predjela ili nekih parcela u tom predjelu. Primjeri: Mèštrovica (Nš),⁶³ Kapetànùša (Zlj), Paròkovića (Bč), Čikošica (Pč),⁶⁴ Spànjsko (tj. polje, Zr),⁶⁵ Čurćinice (Čurćinice > Čurćinice, Mh),⁶⁶ Kòlarevica (Nr), *Pòpòv brèg* (Fč), Pòpovača

⁴⁶ Batalija = bitka (fr. bataille, tal. bataglia).

⁴⁷ Po tom predjelu se razlijeva voda.

⁴⁸ U tom predjelu se nalazilo zborna mjesto na kojemu se narod sakupljao za vrijeme turske vladavine u tim krajevima.

⁴⁹ U tom predjelu ležala je stoka za vrijeme odmora.

⁵⁰ U tom predjelu se kiselila (močila) kudjelja.

⁵¹ U tom predjelu palilo se drvo.

⁵² U tom predjelu vodila se nekada bitka.

⁵³ Riškati = kopati, rovati (glagol je zabilježen u Crnoj Gori).

⁵⁴ U tom predjelu se nekada plandovalo.

⁵⁵ Na toj uzvišici su ljudi spavali kada bi završili rad u šumi.

⁵⁶ Na tom mjestu su u prošlosti mještani davali ovcama so.

⁵⁷ U tom predjelu su nekada pasli volovi.

⁵⁸ Na tom planinskom vrhu je nekada bilo po akaciji mnogo lisica.

⁵⁹ Garvan = gavran (metateza).

⁶⁰ Kùr = kokot, pijetao (ta riječ se upotrebljava u kajkav. području).

⁶¹ Mađ. farkas = vuk.

⁶² Mjesto vrabac govori se vrebac u području zapadnog dijalekta i u nekim područjima istočnohercegovačkog dijalekta. Tu riječ su donijeli u Slavoniju doseljenici iz Bosne i Hercegovine.

⁶³ Mađ. mester = učitelj, majstor.

⁶⁴ Mađ. csikós = konjar, konjušar.

⁶⁵ Tur. sipahi = zemljoposjednik, vlasnik.

⁶⁶ Tur. kürkcü = krznar, čurčija.

(Kt), Kováčice (Rv), *Kováčki dólac* (Vt), Bègluk (Šg), Pastírnica (Lc), Špánovica (Bč), Prinčevac (DMh), Šköfnjak (Rt),⁶⁷ Bègovica (Ce), *Kraljice* (Gj),⁶⁸ Vãrgina mlãka (T),⁶⁹ Gòspodska ìva (Bj), Kapetànica (SG), *Knèževci* (BD).

Iz navedenih zemljišnih imena doznajemo za neka zanimanja i zvanja koja su nekada postojala u Slavoniji i Baranji, a danas više ne postoje (konjar, špan, beg, princ, kraljica).

10. Zemljišna imena nastala od *osobnih imena* (muških i ženskih). Takvih zemljišnih imena nema mnogo (2%, 1,50%). Gotovo sva ta zemljišna imena izvedena su od crkvenih imena, samo su pet mikrotoponima izvedeni od narodnih imena. Isto tako su gotovo sva ta zemljišna imena izvedena od muških osobnih imena, samo su dva mikrotoponima izvedena od ženskih osobnih imena. Primjeri: Jãkobovci (Ce), Jãnkovci (Kv), *Đurđevljaci* (BD), Antúnovac (SP), Jòsipovača (Cr), Mãtislãvci (Rv), Stjèpanka (Zlj), Antúnova nìjva (Šn), *Ìvanovo brdo* (Vj), Mialjevíca (BP),⁷⁰ Gašparovica (At), Paunovača (Ed), Filípovica (Ok), Pãlovci (Bz),⁷¹ Dimitrovac (Ld), Jùgov pùt (Nv), Jãnkova livãda (Šg), Sinanovac (Rm),⁷² Rizvánovac (Kj),⁷³ Adanòvka (Tu), Ivãnci (Bre), Milánovac (Vi).

Sva crkvena imena od kojih su izvedeni navedeni mikrotoponimi i oronimi upotrebljavaju se i danas u slavonskim selima. Međutim, od narodnih imena koja se spominju u toj grupi zemljišnih imena (Matislav, Paun, Jug, Milan) danas se upotrebljava samo osobno ime Milan (koje zapravo ima hipokoristički oblik, ali u narodu se upotrebljava kao pravo ime). Osobno ime Matislav nije zabilježeno ni u našim rječnicima.

11. Zemljišna imena nastala po *nekim vodama* koje su se nalazile u predjelu ili pokraj njega. Takvih zemljišnih imena nema mnogo (1,50%, 4,50%). Primjeri: Bàra (Pl), Ríke (Zr), Jezérci (Čg), Pòtoci (VS), Jèzera (Jš), Lòkve (Dk), *Frìškovac* (Mt),⁷⁴ *Vrìla* (Km), *Mlãka* (Dž), Ìlidže (Dt),⁷⁵ *Dùga rìka* (Vi), *Crni zdénac* (Op), Vrèlo (Ko).

12. Neka zemljišna imena su *zajedničke imenice* u svom pravom obliku i značenju. Takvih zemljišnih imena ima vrlo malo (0,50%, 6%). Primjeri: Gòrnja šùma (Dg), Njívica (Ljp), Poljíce (SG), *Brìjeg* (Pvr), *Brdo* (Gi), Njìve (ŠP), Mèzovo (Sa),⁷⁶ Njìve (Cn), Fèld (En),⁷⁷ *Pòljane* (Vt), Kòrija (Rm).⁷⁸

⁶⁷ Škof = biskup (u slovenačkom). Taj naziv je mogao nastati po prezimenu Škof.

⁶⁸ Po predaji su u tom predjelu bili vinogradi kraljice Marte, koja je u Batini imala svoj dvor.

⁶⁹ Mađ. varga = postolar.

⁷⁰ Mađ. Mihály = Mihajlo.

⁷¹ Mađ. Pál = Pavao.

⁷² Sinan je tursko osobno ime.

⁷³ Rizvan je tursko osobno ime.

⁷⁴ U tom predjelu se nalazi izvor sa svježom vodom (njem. frisch = svjež).

⁷⁵ Tur. ilica = toplice, ljekovito kupalište.

⁷⁶ Mađ. mező = polje.

⁷⁷ Njem. Feld = polje.

⁷⁸ Tur. qoru = gaj, zabran.

13. Zemljišna imena nastala *prema imenu naselja* (ili etničke grupe) kojemu naselju je predjel nekada pripadao. Takvih zemljišnih imena ima malo (0,50%, 2%). Primjeri: Gorjanska urbarija (Pu), Mājška šuma (BP), Brnjevārski ātar (Lč), Bēžanska jarūga (Lč), *Rāzbojištansko brdo* (Pg), *Pištānački brījēg* (Oh), Satničica (Pt), Ivanovačko pōlje (Ld), Kāpelački lūg (Kć), Sūlkovačko pōlje (Pl), Zoljānkuša (Sn), Švāpski bērek (Bu), Cīganjski brēg (DM).

14. Zemljišna imena nastala od riječi za *različne predmete*. Do tih zemljišnih imena došlo je na taj način što su se ti predmeti u vrijeme postanka mikrotoponima nalazili u području tog predjela (ili su nađeni u tom području). Takvih zemljišnih imena ima vrlo malo (0,50%, 0,50%). Primjeri: *Brūsovi* (Vi), Zlatāra (Hj), Klīnovac (Rv), Ktņica (Pg),⁷⁹ Čālme (Nr), Broševci (Bk),⁸⁰ Šārke (Jg),⁸¹ *Križevac* (SJ).

15. Zemljišna imena nastala od *prezimenā* nekadašnjih vlasnika tih predjela ili pojedinih parcela u tim predjelima. Takvih zemljišnih imena ima vrlo malo (0,40%, 1,50%). Primjeri: Bōićeveke (Pl), Rūjerova lēnija (Ed), Sāvīcevo brdo (Ok), Jērićevo (tj. polje, Hk), Bēnići (Lc), Čōvićevo (Mc), Pūjići (Or), *fežerac Fēričev* (Vd), *Šandrkāca* (Plj), *Bijūkltnka* (DM), *Plāvšīca brdo* (Oh), Prēbegova grēda (Bč).

16. Zemljišna imena nastala od *naziva za rodbinske sveze*. Do tih zemljišnih imena došlo je prema rodbinskom nazivu (vrlo poznatom i raširenom) nekadašnjeg vlasnika tog predjela ili pojedinih parcela u tom predjelu. Takvih zemljišnih imena zabilježio sam svega 11. Primjeri: Bābin vīr (SP), Djēdovača (Bj), Bācino (tj. polje, At),⁸² Sēkina bāra (Bn), Bābina gōra (Va), *Bābina gōrica* (Dn), Bābja gōra (BD).

Pored tih grupa mikrotoponima i oronima postoje i manje grupe zemljišnih imena u kojima se javlja samo po nekoliko mikrotoponima. Takva zemljišna imena nastala su na ovaj način: 1. Po načinu kosidbe žita ili obrade zemlje: Rīs (Tm),⁸³ Rīsevi (Jš), Rīsnice (SP), Ārenda (Dt),⁸⁴ 2. Prema putevima koji vode kroz poljski predjel: Ūlice (Gj, Kv),⁸⁵ Vēliki pūt (Tu), Dōlnja lēnija (Bv). 3. Po onome što se proizvodilo od biljaka koje su rasle u tim predjelima: Rōgov gāj (Sa),⁸⁶ Kinjerōvac (Gt)⁸⁷. 4. Od apstraktnih imenica. Do tih zemljišnih imena moglo je doći na taj način što je nekadašnji vlasnik zemljišta težio ili tražio ono što osnovna imenica znači. Primjeri: Slobōčine (Ce), Zākōn (Dš). 5. Prema vidiku s nekog brda: *Vīdīn* (DM). 6. Prema vremenu kada dozrijevaju usjevi: Kasniče (DS). 7. Po naselju prema kojemu vodi put kroz predjel: Līpovačka lēnija (Lč).

U Slavoniji i južnoj Baranji zabilježio sam oko 160 (5%) zemljišnih imena *nejasnog porijekla*. Ti mikrotoponimi (oronimi) mogli su nastati od domaćih

⁷⁹ Ktņica = velika drvena zdjela (ta riječ je zabilježena na Krku).

⁸⁰ Brōš = oveća kopča kao nakit na ženskim haljinama (fr. broche).

⁸¹ Šārka = gvožđe što drži vrata za dovratnik (mađ. sarok).

⁸² Mađ. bātya = stariji brat.

⁸³ Rīs = najamna kosidba za stanoviti postotak od pokošena žita (mađ. rēs = dio, strana).

⁸⁴ Ārenda = zakup, zakupnina (lat. arrenda).

⁸⁵ Iskonsko značenje riječi ūlica jest prōgon (put kojim se stoka goni na pašu ili s pašē).

⁸⁶ Ovdje se misli na rogove za kuću.

⁸⁷ Mađ. kenyēr = kruh.

ili stranih riječi ispuštanjem ili zamjenom nekih glasova ili slogova, stoga je po samom obliku riječi vrlo teško izvesti siguran zaključak o porijeklu tih zemljišnih imena. U selima su već zaboravili kako je došlo do tih naziva. Primjeri: Zvòcare (DM), Òrdonja (K), *Priviš* (Fč), Bròc (Rm), Nekòtina (Člj), *Skòborovac* (Vt), Zànoge (Alj), Tòrtiščák (Bč), Bèkèžna (Pj), Bùdi-gošća (Hj), Bákānga (BP), Pòkònta (Tj), Đóta (Vi), Štùk (ŠB), *Òpođe* (Ck), Kònluk (Ko), Bótnjače (B) itd.

Po obliku možemo slavonske i baranjske mikrotoponime i oronime podijeliti u ove grupe:

1. *Prosti mikrotoponimi* (88%).⁸⁸ Te toponime možemo prema sufiksu svrstati ovako:

Mikrotoponimi (oronimi) sa sufiksom -ac (-ci). Ti mikrotoponimi dolaze najčešće u singularnom obliku, a rjeđe u pluralnom obliku. Oni se tvore tako da se nastavak -ac (-ci) dodaje osnovi pridjeva izvedena od osobnog imena ili zajedničke imenice, a rjeđe se nastavak dodaje imeničkoj osnovi. U Slavoniji i južnoj Baranji ima najviše takvih mikrotoponima (7%, 1%). Primjeri: Bràtačèvac (Ce), Brèzovac (K), Brkanovac (Ljp), *Bùkovac* (Plj), Gájevac (Kn), Gákovac (BP), Grābanovac (At), Klínovac (Rv), *Milánovac* (Vi), Oduševac (Kt), Ostróvac (Dž)⁸⁹, *Pájkovac* (Gi), Pāvlovac (Sp), Prāprátovac (Ko), Svīlanovac (Mt), Rizvánovac (Kj), *Tavánac* (Gj), Tólkovac (SP), Udikovac (Jš), Úkasovac (Rd)⁹⁰; *Bánòvci* (Nr), Bènetinci (Pu), Blāžijevci (Dg), Dòlinci (Cn), Ivānci (Bre), Ívanovci (Pč), *Knèževci* (BD), Māroslāvci (DMh), Nèrèžèvci (Gb), Staklènci (PP), Veselòvci (Bč).

Mikrotoponimi sa sufiksom -ica (-ice). Ti mikrotoponimi dolaze najčešće u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj osnovi. U slavonskoj mikrotoponimiji taj nastavak je dosta produktivan (6,50%, 3,50%). T. Maretić⁹¹ i M. Stevanović⁹² ne navode da se tim nastavkom tvore toponimi. Primjeri: Āndrašica (At), Bègovica (Ce), Bènačica (DM), Brèzovica (Bc), Čigānica (Pč), Čemèrnica (Kt), Drāčica (DM), Drénovica (Mč), Fīlípovica (Ok), *Gřbavica* (Zlj), Jasīkovica (Vg), Kalènovica (Iv), Kobīlica (Dž), Kūtica (Nd), Okrùglica (Šm), Pāvlovica (Gd), Pīskavica (Bj), Rakītovica (Hj), Rogòznica (Lc), Štrkovicā (Gr), *Žiròvnica* (DM); Dūžice (Tj), Kasnīce (DS), Kīslice (Br), Lāžice (Rš), Lūčice (Tb), Rendašice (Rt), Šīljivice (Zr), *Trīšnjice* (Op), Vīšnjice (Rš), Vřbice (Vnj), Želčīnice (Žč).

Mikrotoponimi s nastavkom -ik. Ti mikrotoponimi najčešće dolaze u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi (vrlo rijetko pridjevskoj). Taj nastavak je dosta produktivan u tvorbi mikrotoponima u tim krajevima (4,50%, 2%). T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavkom tvore toponimi. Primjeri: Bagrānik (Rs), Brezīk (Po), Bùkvik (Zlj), *Cerīk* (Gj), Dubòvik (Pč), Glòžīk (Gr), Grabīk (Ld), Jāsīk (Kj), Jelènik (Tk), *Ĵèlīk* (Oh), Kestènik (Dn), Lānik (Nd), Lipīk (Ok), Mlādīk

⁸⁸ U ovom poglavlju upotrebljavat ću naziv mikrotoponimi za mikrotoponime i oronime.

⁸⁹ Ostrovo = ostrvo, otok (ostrovъ).

⁹⁰ Ukas = Vukas (afereza).

⁹¹ T. Maretić: Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika (Zagreb, 1963).

⁹² M. Stevanović: Savremeni srpskohrvatski jezik (Beograd, 1964).

(VS), Ràstik (Čp), Tòpolik (Sa), Třstenik (Lc); Brezíkí (Sn), Čerovnici (Jš), Dělñici (Čđ), Laníkí (Bz), Svibákí (K).

Mikrotoponimi s nastavkom -ište (-išće). Ti mikrotoponimi dolaze najčešće u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi (vrlo rijetko i pridjevskoj). U tim krajevima ima dosta mikrotoponima s tim nastavkom (4%, 3%). T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavkom tvore mikrotoponimi. Primjeri: Čiganišće (Dk), Dinjašće (Lč), Graorišće (Br), Gravišće (Pj), Graškovište (Lk), Žžišće (Iv), Jčmišće (Hj), Kautišće (Hj), Klješće (Tp), Kūičište (Ld), Kūpusišće (Mh), Lanišće (Rd), Ležajišće (Čm), Provišće (Rt), Rēpišće (Ld), Rōčišće (Lz), Zobišće (Kš); Kucišta (Kv), Lanišća (Vt), *Ražovišta* (Sn), Selišća (Op).⁹³

Mikrotoponimi s nastavkom -ina. Ti mikrotoponimi dolaze najčešće u pluralnom obliku, a rjeđe u singularnom. Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj osnovi. U tim krajevima zabilježio sam oko 100 mikrotoponima i oronima s tim nastavkom (3%, 1,50%). T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavkom tvore toponimi. Primjeri: Běljavina (Lz), Grabriña (Bu),⁹⁴ Rastina (Hk), Riđevina (Žč), Salašina (Pd), Topolna (Hj); Bánovine (Dn), Brēzine (Vs), Čerine (Tp), Jázovine (Jš), Kraljūtine (Dk), Kratine (Tk), Lipine (Kč), Mēdvine (DM),⁹⁵ Sérkovine (Bđ) Sitine (Tk), Slobōčine (Ce), Trstine (SĐ).

Mikrotoponimi s nastavkom -ak (-jak). Ti mikrotoponimi dolaze najčešće u singularnom obliku, a rjeđe u pluralnom. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi. U Slavoniji i južnoj Baranji zabilježio sam preko 80 mikrotoponima s tim nastavkom (3%, 2,50%).⁹⁶ T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavkom tvore mikrotoponimi. Primjeri: Cvētnjak (Tb), Jezérak (Tk), Gārvanjāk (Pt), Korenjāk (Bč), Kōzjak (Pg), Kūrnjak (Ku), Leščāk (Bu), Livāđak (Dt), *Mēdveščak* (Vi), Órlinjak (Tj), Parátak (Šg), *Pūtrnjāk* (Op), Rēpnjak (BP), Rōdnjak (Bn), Rūščāk (Lc), Škōfnjak (Rt), Trnāk (Cn), Vrbāk (Dš), Vūčjak (Bre), Žābjak (Nš); Ivākí (Dt), Lještáci (Dg), Mivoljākí (Dra), Račjāci (Pv), Svibákí (K).

Mikrotoponimi s nastavkom -je (ǰje). Ti mikrotoponimi dolaze samo u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi. U tim krajevima zabilježio sam oko 70 mikrotoponima s tim nastavkom (2%, 1%). Primjeri: Agnjēđe (Bč),⁹⁷ Brēšće (Kč), Brēzje (DM), Glōžje (K), Golubīnje (Mč), Grābārje (Hnj), *Ĵābūčje* (Dk), Jasēnje (Mc), Jelēnje (Hj), Klāđe (Vš), Klēnje (Čđ), *Lǰplje* (Gj), Orāšje (Bs), Prōsje (Bč), Rāšće (Bđ), Repūšje (B),⁹⁸ Šljivlje (Bc), Topōlje (T).

⁹³ Prema navedenim primjerima vidimo da se prema književnom skupu -št (nastalom od praslavenskog stj, skj i sk ispred palatalnih vokala) razvilo u slavonskim i baranjskim govovima -šč. Mjesto -šč javlja se -št samo u onim mjestima u kojima se opaža jak utjecaj novoštokav. govora.

⁹⁴ Taj mikrotoponim izveden je od imenice grabar (grab).

⁹⁵ Prvobitni oblik tog mikrotoponima bio je Medvedine (manje je vjerojatno da je taj oblik izveden od imenice medva).

⁹⁶ U tu grupu zemljišnih imena uvrstio sam mikrotoponime s nastavkom -ak i -āk jer se u tim krajevima dužina iza akcenta najčešće gubi.

⁹⁷ Agnjēđ = jāgnjēđ (afereza).

⁹⁸ Repuša = vrsta trave (*Moricandia arvensis*).

Mikrotoponimi s nastavkom -ača (-ače). Ti mikrotoponimi javljaju se u singularnom i pluralnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj osnovi. U Slavoniji i južnoj Baranji zabilježio sam oko 60 takvih mikrotoponima (1,75%, 1,50%). Primjeri: Bükovača (DMh), Djédovača (Bj), Dòlača (Zlj), Grljevača (Bre), Goràča (ŽČ), Jùgovača (Bs), Klinjača (Čm), Paùnovača (Ed), Rìbnjača (Dra), Šandrkàča (Plj), Vrànjača (Pv); Cvètkovače (Oh), Gvozdenjače (Vnj), Jàgodnjače (Sv), Pàvkovače (Vt), Ràsovače (Mh),⁹⁹ Sùvače (DM), Vilòvnjače (Gl).

Mikrotoponimi s nastavkom -ić (1,50%, 1%). Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi. Ti mikrotoponimi javljaju se najčešće u singularnom obliku. T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavkom tvore toponimi. Primjeri: Àrvatić (Bz), Bàrić (PM), Bòrić (Zlj), Brèstić (Tj), Dòlić (Šv), Dudić (Nš), Glòžić (Sv), Jàbučić (Tk), Jelàšić (Člj), Lòkvanjić (Žč), Ràstić (Kj); Zlàtić (Zd); Bàbići (Kč), Bènići (Lc), Čerići (Gi), Oraščići (Hnj).

Mikrotoponimi s nastavkom -ka (1,50%, 1%). Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj osnovi. Ti mikrotoponimi javljaju se najčešće u singularnom obliku. U gramatikama T. Maretića i M. Stevanovića ne navodi se da se tim nastavkom tvore toponimi. Primjeri: Àdamovka (Sn), Bázinka (Zr), Brezòvka (Ku), Jèlačićevka (Oh), Kòròvka (Op), Mèsarka (Vj), Pètkovka (Fč), S àjka (T),¹⁰⁰ Stjepànka (Zlj), Trstènka (Bc), Ugljenka (Oh); Bùdinke (SJ), Bùjinke (Člj)¹⁰¹, Klàinke (Pv), Lòvinke (Zr), Màtićevke (Bč), Pàušinke (Bž), Stjepànke (Cn).

Mikrotoponimi s nastavkom -uša (0,50%). Ti mikrotoponimi javljaju se u singularnom i pluralnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi (rjeđe pridjevskoj). T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavkom tvore toponimi. Primjeri: Bogdànuša (Čg), Grbuša (Zr), Kapetànuša (Zlj), Mesàruša (Oh), Pejànuša (Oh), Zoljànkuša (Sn); Batalušè (Sj), Grèbuše (Jg), Kamènuše (Lk), Macànuše (Pg), Medàkuše (Gi), Račènuše (Vnj), Živkuše (Pu).

Mikrotoponimi s nastavkom -aš (12—1).¹⁰² Ti mikrotoponimi javljaju se samo u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi (rjeđe glagolskoj). T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavkom tvore toponimi. Primjeri: Dàbaš (Bđ), Gvòzdenjáš (Vš), Kàraš (Rt), Mètáš (Bre), Skrànjáš (Be), Trùmbetáš (Bđ), Vèjáš (SJ).

Mikrotoponimi s nastavkom -ulja (7—3). Nastavak se najčešće dodaje imeničkoj osnovi, a rjeđe pridjevskoj ili glagolskoj. Ti mikrotoponimi javljaju se u singularnom i pluralnom obliku. Primjeri: Gòrkulja (Rs), Ròsulja (En), Rèzulja (Pj), Vlàsulja (Op); Blàgulje (Ljp), Pràulje (Op), Ròsulje (Vd), Smrèkulje (Zr).

Mikrotoponimi s nastavkom -ce (9). Ti mikrotoponimi javljaju se najčešće u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj

⁹⁹ Rasoha = drvo, stablo sa dva kraka, sa dvije grane ili sa dva ogranka.

¹⁰⁰ Saja = vrsta crvene lisice.

¹⁰¹ Bujin = neki veliki konj tegleći. (*Rječnik JAZU*). Taj mikrotoponim mogao je nastati i od hipokoristika Bujin (Bujislav), koje ime je izvedeno od glagola bujati.

¹⁰² Prvi broj u zagradi odnosi se na mikrotoponime, a drugi na oronime.

osnovi. Primjeri: Ālbergovce (Jš), Bērtelovce (Jš), Brikence (Rv), Dánce (Šn),¹⁰³ Đurínce (Em), Stārce (Bž), Šárince (Jš); Jezérca (Sn), Vínca (Pg).

Mikrotoponimi s nastavkom -ara (-jara) (9—2). Ti mikrotoponimi javljaju se najčešće u singularnom obliku. Nastavak se najčešće dodaje imeničkoj osnovi, a rjeđe pridjevskoj i glagolskoj. Primjeri: *Gùščara* (Pvr), Kremenjāra (Ku), Kurjāčara (DM), Māčkara (Tj), *Mrāčara* (Vt), Žābāra (Vj), Žūtara (Tu); Ovcāre (Bs), Pletēnjare (Tk), Sūvare (Kt), Zvōcare (DM).

Mikrotoponimi s nastavkom -elj (6—2). Ti mikrotoponimi javljaju se najčešće u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj osnovi. Primjeri: *Cikelj* (Dk), Čudēlj (Dš), Krātelj (Bš), Krātelji (Bž), *Srēdelj* (Kv).

Mikrotoponimi s nastavkom -oš (7). Ti mikrotoponimi javljaju se najčešće u singularnom obliku. Nastavak se najčešće dodaje imeničkoj osnovi. Primjeri: Bāčkoš (Ld), Gōmboši (Bt), Māđaroš (Bđ), Pūstoš (SGc), Srīmoši (Pu), Tīloš (Bre).¹⁰⁴

Mikrotoponimi s nastavkom -av (6). Ti mikrotoponimi javljaju se u singularnom i pluralnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi. Primjeri: Jēlav (En), Jēlavi (Bž), Petlāvi (Bk).

Mikrotoponimi s nastavkom -ar (5—1). Ti mikrotoponimi dolaze najčešće u singularnom obliku. Nastavak se dodaje imeničkoj osnovi. Primjeri: Grābar (Op), *Gřmare* (NG), Kokošār (Ld), Močāri (Ok), Pōžār (Jg).

Mikrotoponimi s nastavkom -iš (5—1). Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj osnovi. Ti mikrotoponimi dolaze u singularnom obliku. Primjeri: Bīliš (Kj), Bīljīš (SJ), Kamēniš (Pj), Mēdviš (Ko), *Prīviš* (Fč), Rāniš (Plj).

Mikrotoponimi s nastavkom -an (-jan) (6). Nastavak se dodaje imeničkoj ili pridjevskoj osnovi. Ti mikrotoponimi dolaze najčešće u singularnom obliku. Primjeri: *Mālovān* (Kj), Mātan (Rm), Mēdan (Mh), Rāvan (Ld).

U području Slavonije i južne Baranje mikrotoponimi se tvore još i pomoću ovih nastavaka: -as, -na, -uš, -ice, -in, -ika, -ovo, -no (ьно), -ac, -ic, -aj, -aja, -at, -da, -ko, -ilj, -ič, -uga, -ac, -un, -el, -ež. Primjeri: Jēlas (Lc), Vřbas (Mc); Bikārna (NG), Prōsna (Tk), Rogōzna (PM), Strōšna (Ce); Fintuš (Sa), Kēnderuš (Kš),¹⁰⁵ Pilātuš (Bs), *Vřjuš* (Op); *Korřce* (Gj), Poljīce (Kj), Člj, Kć; Dōpsin (St), Fārkašin (Mc), Nemētīn (Ok), *Vřdin* (DM); Sādike (Kr, Dg), Požārike (Ko); Mlādovo (T), Sučekovo (SJ), Rībno (SG), Dōlāc (SJ), Pōljīc (Rt), Ūtvaj (SG), Okrugljāj (Gn), Krivaja (Nr), Krivaje (Šm), Biskūpāt (Pč), Bōkōrda (Ko), *Petārda* (Gj), Tāgoško (BP), Žēstīlj (Pb), Mēdrovič (Tj), Matāruge (SJ), Gōrāč (Po), Klīkūn (Dk), Drāčel (Hj), Medvež (Sa).¹⁰⁶

Mnogi mikrotoponimi su *zajedničke imenice* u svom pravom obliku te u pravom ili prenesenom značenju (20,50%, 12%). Takve imenice dolaze u singularnom i pluralnom obliku. Primjeri: Āda (Pj), Ādica (Tj), Arman

¹⁰³ Dánce = deminutiv od dno.

¹⁰⁴ Tīla = ime drveta.

¹⁰⁵ Mađ. kender = konoplja.

¹⁰⁶ T. Maretić i M. Stevanović ne navode da se tim nastavcima (od-ulja dalje) tvore toponimi (mikrotoponimi).

(Nš), Bärjak (PP), Bläta (Cn), Břdo (Sn), Brıza (Pl), Bükve (Tk), Cèrovi (Op), Čajer (Ed),¹⁰⁷ Döla (Pt), Dräga (Mt), Ďërma (Sp), Ďöl (Nv), Fèld (En), Gäjić (Bç), Glög (Rm), Grèblje (Sn), Grède (Žč), Gůvno (Čk), Jäsën (Jš), Jèzero (Sj), Jůtra (Kč), Kàmënje (Kv), Kapèlica (Pt), Kèstèni (Pot), Křp (Čđ), Krčevine (Hj), Kůtovi (Čđ), Leväde (Žč), Lřpe (Člj), Lökve (Nr), Lópate (Jš), Lůg (Zr), Mède (Zđ), Mějdan (Vl), Nèbo (Ok), Nřjve (Ljp), Nřjvka (Bz), Őbala (Mc), Őgrade (Sv), Őstruge (ŠP), Pășnjak (Čp), Plândište (Čp), Pólj (Bc), Räkite (Sm), Rřke (Bk), Růdina (Tb), Růpe (Gb), Růštevı (Jš), Sřget (Bđ), Stårac (Pt), Stråne (BD), Svinjåci (Šg), Šikara (Ok), Škåre (SJ), Tõrovi (Em), Tråtina (Pč), Trřn (Bj), Ŭlice (Kv), Vičåk (Vp), Vmo-grådi (Mh), Vretèno (Pč), Zđenac (Kt), Žřvica (Hj).

2. *Složenı mikrotoponimi* (0,50%). Kod složenih mikrotoponima prvi dio je najčešće imenica, pridjev i glagol, a rjeđe prilog, broj i negacija; drugi dio složenice najčešće je imenica, a rjeđe glagol. Primjeri: Ānipusta (Bre), Bjèlovřba (Šm), Belòvrtka (Fč), Bůdigošća (Hj), Kestènluk (Op), Kištèleg (BP), Krstopůce (At), Mèstrůžje (Mestostružje > Mestružje, Gr), Nèkosa (SJ), Praznòvraća (Dt), Pucigůz (Rm), Rånopaša (Gb), Råzbiguzica (Sn), Sèno-koše (Lc), Šelèvrtak (ŠP), Tròbare (Pu).

U tim krajevima ima mnogo više složenih mikrotoponima u kojima jc prvi dio prijedlog, a drugi dio imenica (1,50%). Od prijedloga najčešće dolaze za, pod i nad, a rjeđe po, na, med, uz, vrh, u, prema, do. Svi ti prijedlozi označuju položaj predjela u odnosu na predmet označen u drugom dijelu složenice. Primjeri: Zåbrdi (Oh), Zåbarca (Gi), Zåbrdo (Mh), Zåbašćine (Rm), Zågajine (SĐ), Zåkutnjaća (Nr), Pòdbrdo (Oh), Podlivade (Bj), Pòdlice (Dlj), Pòdsådovi (Pl), Pòdbašće (Em), Pòtkuće (Jg), Nådgrebljice (Šm), Nådбудžåk (Cr), Nådselišće (En), Nadselo (Rm), Nåtkratine (Tk), Pòtkućnice (Zđ), Pòrebar (Pot), Nådolak (SJ), Nåplåvci (Hnj), Medvõde (Lč), Ŭspuće (Rm), Ŭzglånice (Rm), Vrpólje (Bn), Ŭdolje (Op), Premåkuće (Nr), Dóvrate (PM).

3. *Sastavljeni mikrotoponimi* (10%, 15%).

Kod sastavljenih mikrotoponima prvi dio je najčešće pridjev (opisni, prisvojni ili gradivni), a drugi dio je imenica; mnogo rjeđe je prvi dio prijedlog, a drugi dio imenica.

a) Sastavljeni mikrotoponimi kod kojih je prvi dio opisni pridjev. Kod tih mikrotoponima najčešće se javljaju pridjevi velik, malen i dug, a rjeđe donji, gornji, star, širok, dobar, lijep, visok, crn i dr. Ti pridjevi označuju veličinu, dužinu, smještaj i kakvoću pojedinih predjela ili nekih stvari i pojava u tim predjelima. Neki predjeli su još i danas sačuvali neke od tih osobina, ali većina poljskih predjela ne posjeduje više te osobine. Primjeri: Vèlike livade (Čg), Vèlke čåjere (Kj), Vèlika bükva (Vl), Vèlike rånvice (Nr), Vèliko pólje (ŠP), Vèliki dól (At), Vèliko plândište (Vk), Vèlika Karåjkovica (Bj), Vèliki råtstik (Ed), Måle rånvice (Nr), Målo plândište (Vk), Måla strån (Bj), Målo pólje (Bč), Måli tåbor (Bj), Målo blåco (Hj), Måla åda (Ed),

¹⁰⁷ Ovdje neću objašnjavati značenje nekih stranih i domaćih riječi jer sam to učinio u predašnjim poglavljima.

Duga brazda (Sv), Dugačke (tj. njive) (Zr), Duge međe (Jš), Dugi zgôn (Dra), *Dugo* (tj. brdo) (Kt),¹⁰⁸ Dugačka lénija (Bn), Dugo pölje (Oh), Duge njive (Mc), Dölnje pölje (Tr), Dölnje livade (Plj), Dölnji pänjik (SĐ), Görnje pölje (Lš), Görnja šuma (Dg), Görnji rít (Gt), Stára liváda (Dž), Stáro sèlo (Ce), Stáre bášče (Zlj), Širóki dól (SG), Široka međa (SĐ), *Dobra góra* (VI), Döbro bŕdo (Kj), *Lipi pút* (Nr), Lipo pölje (Pu), *Visoka glávica* (Dv), Visoki kónaki (Kč), Črna bára (Pu), Bijéle kláde (Vk), Pŕiki lúgovi (Rm), Slátke vöde (Kt), Mládi Brèzovac (K), *Gòlo bŕdo* (Nš), *Svèta vöda* (SJ), Šarèno pölje (Čk), Srèdnji àtär (Alj), Zèleno pölje (Ok).

b) Mikrotoponimi kod kojih je prvi dio prisvojni pridjev (na -ov, -in, -ski, -ji). Oni pridjevi koji su izvedeni od osobnih imena označuju pripadnost, a pridjevi izvedeni od životinjskih imena označuju kakvih je životinja bilo u tom predjelu u vrijeme postanka zemljišnog imena. U rjeđim slučajevima prisvojni pridjev izveden je od imena osobe koja je umrla u području tog predjela. Primjeri: Antúnova njíva (Šn), *Filakov sád* (Nr), Generálov stól (Nr), Ívanova glávca (Op), Járčevo pölje (Hk), *Jezerac Fèričov* (Vd), *Králjèvo stól* (Gj), Mámuzčevo (tj. polje) (Kč), Pávlovo bŕdo (Dlj), Pètrov pòtok (Zlj), *Pòpov brèg* (Fč), Vrápčeva međa (BV), Vrbànov gáj (Iv), Zèčeva íva (Vlj); *Babina gorica* (Dn), Bárin grèb (Cr), Bènin bòstan (Ko), Dúkin búdzák (Bs), Đúrina bášča (Dk), Đúrina njíva (SJ), Lúcin šljívik (Ok), Míkina livada (Gd), Míšino bŕdo (Alj), Ōdzino bŕdo (Em), Pávino bŕdo (Bč), Péjino bŕdo (Vj), Stánkina livada (B), *Stášino bŕdo* (Sn), Tápšino bŕdo (Lk), *Víkin gáj* (Kv), Vláhín gròb (Kt); Brnjèvářski àtär (Lč), Čiganski *brèg* (DM), Gòspodska íva (Bj), Gorjãnskã urbãrija (Pu), Kozãřski járek (SGc), *Kòvãčki dólac* (Vt), Krãvičke njíve (Čp), Miãljevačko pölje (Zr), Pòrečka bára (Gn), Rèsnički vinograd (Pl), Spajínske njíve (Tb), Švãpsko pölje (Tn), Vinògradska zèmlja (Lč), Vlãški pút (DMh); *Bãbja góra* (BD), Kòzji rèp (Br), Vrapči grad (Tb), Vràžje bŕdo (Bž), Vràžje vršče (Vi), Zèčji búdak (Bč).

Ovdje možemo uvrstiti i mikrotoponime kod kojih je prvi član imenica u genitivu ili nominativu: Belàjdíca pòtok (Oh), Mílíca tór (Sn), *Pèčevca bŕdo* (Sn), Plávšíca bŕdo (Oh), *Ròšćíca bŕdo* (Oh); *Dórić-brèg* (SJ), Pãuk-íva(Bč), *Plávšíc-bŕdo* (Oh), Stánić-njíve (Čp).

c) Sastavljeni mikrotoponimi kod kojih je prvi dio gradivni pridjev. Takvi pridjevi označuju građu tla ili biljke kojih je mnogo bilo u tom predjelu. Primjeri: Bükova gréda (Bv), Gvòzdena vráta (Čđ), Jásikova međa (Gl), *Kãmenite kòse* (Vt), *Kãmeniti dól* (Mt), Kukùruzovo pölje (SL), Lípova gréda (Rt), *Lípova kòsa* (Vi), Ōrahova vöda (Dra), Pjèskova gréda (Kč), *Rãstova vöda* (Vi), Rãstovo pölje (Bv).

U tom području zabilježio sam samo jedan sastavljeni mikrotoponim kod kojega je prvi dio pokazna zamjenica: Ōna strãn (Bđ).¹⁰⁹

d) Sastavljeni mikrotoponimi kod kojih je prvi dio prijedlog, a drugi dio imenica. Od prijedloga najčešće se javljaju pod, kod i za, a rjeđe u, preko,

¹⁰⁸ Dugačke, Dugo i sl. eliptični su toponimi (koji su nastali izostavljanjem imenice koju označuju).

¹⁰⁹ Taj predjel se nalazi preko kanala.

med (među), na i pred. Ti prijedlozi označuju položaj predjela u odnosu na neku drugu stvar. Primjeri: Pòd skelom (Ed), Pod Sèlišćem (Hj), Pod stàrim blàtom (Tb), Pòd Cerikom (Sm), Pod kanàlom (Šr), Pod Gájevi (BD), Kod kríža (Ok), Kod gròblja (Mč), Kod víra (Nv), Kod Víkora (SJ), Kod Džébine kúće (Kš), Kod brkljáče (Šr), Zà gròbljem (Ed), Za mlákòm (Alj), Zà plotom (Ku), Za Žumbérkòm (Lč), Za gájom (B), Ū dólí (Iv), U šljívákí (SĐ), Preko drúma (BP), Med gáji (Čk), Na Patàve (Tp), Pred mlínom (Cr).

Po porijeklu možemo slavonske i baranjske mikrotoponime podijeliti na toponime hrvatskog porijekla i na toponime stranog porijekla.

Ogromna većina slavonskih i baranjskih mikrotoponima (oronima) *hrvatskog su porijekla* (95%). Mikrotoponime hrvatskog porijekla možemo podijeliti u stare i nove. Budući da nemamo točnih podataka o tome kada je koji mikrotoponim nastao, danas ne možemo točno odrediti vrijeme postanka svakog mikrotoponima. Međutim, kao toponime vrlo starog porijekla možemo smatrati one mikrotoponime koji su izvedeni od narodnih imena koja se danas ne upotrebljavaju u tim krajevima, zatim oni mikrotoponimi koji su izvedeni od riječi koje se već davno ne upotrebljavaju u slavonskim i baranjskim govorima. Ti mikrotoponimi mogli su nastati prije 16. vijeka. Takvi su mikrotoponimi: Bràtošévcí (Rd), *Dragájevác* (Kj), Màroslávcí (DMh), Mátislávcí (Rv), Mišljanovci (Cn), Pláne (Čg), Srdan (Sv), Svilanovac (Mr), Veselóvcí (SĐ); Bèreci (Nr), Grábārje (Hnj), Grabrík (Va), Gréda (Tj), Láz (Vš), Lùčice (VI), Lúke (Sn), Melínci (Pj), Ostróvac (Dž), *Plánda* (Dv), Póloj (SG), Pólóv (Bđ), Škòfnjak (Rt), *Tisca* (VI). Među vrlo stare mikrotoponime možemo uvrstiti i ona zemljišna imena koja su izvedena od imena nekih životinja koje već davno ne postoje u Slavoniji: Dàbrovina (Tk), Kurjáčara (DM), Mèdvešćák (Vi), Ūtvaj (SG).

Zemljišna imena izvedena od crkvenih imena koja se danas ne upotrebljavaju u tim krajevima nastala su u 16. i 17. vijeku. Takva su zemljišna imena: Blázijevci (Dg), Dimitrovac (Ld), Gášparovica (At), Ūvešinke (Km), Kájnovac (Zd), Lābanóvcí (Bk), Pàskovac (Hj), Tòmačevác (Kt).

Ostala zemljišna imena mogla su nastati poslije 16. vijeka.

Mikrotoponime *stranog porijekla* možemo podijeliti na mikrotoponime turskog, mađarskog i njemačkog porijekla.

Mikrotoponimi turskog porijekla nastali su za vrijeme turske vladavine u tim krajevima (16. i 17. vijek). U Slavoniji i južnoj Baranji zabilježio sam 105 takvih mikrotoponima. Najviše mikrotoponima turskog porijekla nalazi se u Požeškoj kotlini, gdje je za vrijeme turske vladavine bilo naseljeno najviše muslimana (u Slavonskoj Požegi bilo je sjedište turskog sandžaka). Primjeri: Āda (ada = otok, Vk), Adíca (Šr), Ātovi (at = konj, Sa), Bārjak (bayrak = zastava, PP), Bāšče (bahçe = vrt, Em), Bòstan (bostan = vrt, voćnjak, Bn), Bùdžák (bucak = ugao, kut, Vd), Čájere (cayır = livada, poljana, NS), Čóljuci (köllük = selo, selište, Jg), Česovica (kese = kesa, torbica, Dv), Čürćinice (kürkcü = krznar, Mh), Dilberovci (dilber = dragi, miljenik, Vt), Džámije (cami = muslimanska bogomolja, Gb), Đól (göl = jezero, lokva, SG), Đérma (germek = protegnuti, ispružiti, Sp), Jagma (jagma = navala, plijen, Br), Konak (konak = dom, prenočište, Bj), Kòrija (qoru = gaj, šuma, Rm), Kırndija (kırıntı = starudija, ropotarija, Oh), Májdan (ma-

Gr̄bavica (gr̄bav), Gúkčevica (gúkčev), Rakítovica (rakítov), Rogòznica (rogòz), Tičarica (tičar), Trěšnjica (trěšnja), Vúkovica (Vúkov); Lípice (lípa), Mokríce (mòkar), Topòl'ce (topòla), Višnjice (višnja). Od toga pravila nema mnogo izuzetaka: Čemérnica (čëmër), Filípovica (Filipov), Kolárevica (kòlárov), Močárnica (mòčar), Ravánčice (râvan).

3. Mikrotoponimi sa sufiksom -ik imaju na penultimi ` (područje novije akcentuacije), na antepenultimi `` (Slavonska Podravina) ili na ultimi ~ (područje starije akcentuacije): Bagrànik, Búkvik, Cèrik, Dubòvik, Gràbik, Jelènik, Jèlik, Kestènìk, Mládìk, Ràstìk, Topòlik; Glòžìk, Lànìk, Tòpolìk, Třštenìk; Cerìk, Grabìk. Kada mikrotoponim s tim nastavkom ima pluralni oblik, onda na penultimi ima ' : Brezìki, Lanìki.

4. Mikrotoponimi sa sufiksom -ište imaju najčešće akcent temeljne riječi: Cìganišće (Cìgan), Dìnjišće (dìnja), Gràškovište (gràškov), Ĺžišće (Ĺža), Jèčmišće (jèčam), Kléjišće (kléja), Konòpljišće (konòplja), Kùćišće (kùća), Kùpusišće, (kùpus), Rèpišće (rèpa), Sèlišće (sèlo), Tàborište (tàbor). Od toga pravila ima malo izuzetaka: Katunìšće (kàtùn), Ležajìšće (lèžaj), Pròvišće (pròva), Zòbišće (zòb). Mikrotoponimi koji dolaze u pluralnom obliku imaju na penultimi ' : Kućìšta, Lanìšća, Ražovìšta, Selìšća.

5. Mikrotoponimi s nastavkom -ina maju najčešće ` , a rjeđe ``. Akcent može stajati na prvom, drugom ili trećem slogu, ali nije moguće točno odrediti neko pravilo o mjestu akcenta. Primjeri: Brànjevína, Bròdína, Crkvìna, Kratìna, Ràstìna, Rđevìna, Slobòčina; Bèljavìne, Brànjevíne, Čístìne, Fátìne, Gràbíne, Gràdíne (Gradìne), Kraljútìne, Kratìne, Krčevìne, Mèdvìne, Páljevìne, Sitìne, Sjèrkovìne, Slobòčìne; Bèljavìna, Grabrìna, Pàšarìna, Rastìna, Ridèvína, Salašìna, Šumarìna, Topolìna; Cèríne, Jàzavìne, Tòríne.

6. Mikrotoponimi s nastavkom -ak (-jak) najčešće imaju akcent temeljne riječi: Gàrvanjàk (gàrvan), Mèdvešćàk (mèdved), Órlinjak (órlin), Rèpnjak (rèpa), Ròdnjak (ròda), Rùšćàk (rùška), Škòfnjak (škòf), Sòvjak (sòva), Švràkovnjàk (švràkov), Zòsinjak (Zòsin), Žàbjak (žàba); Mìvoljàki (Mìvolj), Ràčjaci (ràk). U pluralnom obliku mikrotoponimi imaju najčešće ' (~) na penultimi: Ivàki, Lještàci, Svibàki, Svinjàki.

7. Mikrotoponimi s nastavkom -je najčešće imaju ~ na penultimi (odnosno ` s dužinom iza akcenta na antepenultimi): Agnjèđe, Brèzje, Glòžje, Golubìnje, Grabàrje, Jabùče, Jasènje, Jelènje, Klàđe, Oràšje, Pròsje, Síce, Šljìvlje, Topòlje; Grabàrje, Jabùčje, Jàsìnje, Kèstènje, Oràšlje, Tòpòlje. Rjeđe mjesto ~ mikrotoponimi s nastavkom -je imaju `` ili ^ : Klènje, Ĺplje, Tòpolje, Brèzje, Šìblje.

8. Mikrotoponimi s nastavkom -ača najčešće imaju ` ili `` na prvom ili drugom slogu: Àntlovača, Dòlača, Mòkrača, Paùnovača, Pòpovača, Šàbanovača, Šandřkača, Třnovača; Bèrbovače, Brèstovače, Cèròvnjače, Gvozdènjače, Ivòkače, Kùrtinjače, Podòlače, Sùvače; Bròdnjača, Bùkovača, Djèdovača, Goràča, Grveljàča, Jùgovača, Šìpovača, Vrànjača, Cvètkovače, Jàgodnjače, Pìškornjàče. Rjeđe ti mikrotoponimi imaju ^ ili ' : Gàkovače, Mávače, Pàvkovače; Bòtnjače, Délnjače, Glàdnjača, Vilòvnjače; Klìnjača.

9. Mikrotoponimi s nastavkom -ić imaju ` na prvom (dvosložni) ili drugom slogu (trosložni). U području gdje još nema ` ti mikrotoponimi imaju ``

na prvom slogu. Primjeri: Bòrić, Brèstić, Cèrići, Dùdić, Glòžić, Klènić, Ràstić, Ràstići, Tùčići; Bunàrić, Jelàšić, Salàšić, Vranòvić; Ārvatić, Bābić, Bārić, Bènići, Dòlić, Gājić (Gājić), Jābučić, Pūjići, Pūšići; Valkājīć. Vrlo rijetko ti mikrotoponimi imaju ~ ili ' : Dolīć, Māšić, Gājić.

10. Mikrotoponimi s nastavkom -ka najčešće imaju ` na prvom slogu (u području sa starijom akcentuacijom imaju `` na prvom slogu ili ~ na drugom slogu): Ādamovka, Balātinke, Bùdinke, Jelačićevka, Klāinke, Lòvinke, Pausinke, Smiljānka, Ūgljēnka; Īvešinke, Mātićevke, Mēsārka, Pētkovka, Stjēpanka, Stōjānka; Brezòvka, Topòlka, Trstēnka. Mnogo rjeđe imaju ti mikrotoponimi ' na prvom ili drugom slogu: Bāzinka, Būjinke, Klāinke, Kòròvka, Kováčevka.

11. Mikrotoponimi s nastavkom -uša imaju ` na prvom (trosložni), na drugom (četvorosložni) ili na trećem slogu (petorosložni): Glāvuše, Grbuša, Grēbuše, Živkuše; Batāluše, Bogdānuša, Kamēnuše, Macānuše, Medākuše, Mesārūša, Pejānuša, Radēnuše, Zoljānkuša; Kapetānuša.

12. Mikrotoponimi s nastavkom -aš najčešće imaju `` na prvom slogu (rjeđe imaju ~ na zadnjem slogu): Dābaš, Gvòzdenjāš, Kāraš, Mēdāš, Skrānjāš, Trūmbetāš, Vējaš; Trojnāš.

13. Mikrotoponimi sa sufiksom -ulja imaju ` na prvom slogu: Gòrkulja, Prāulje, Ròsulja, Ròsulje, Smrēkulje, Vlāsulja; Rēzulja.

14. Mikrotoponimi s nastavkom -ce najčešće imaju ' na prvom ili drugom slogu, ali mogu imati i ostale akcente: Dānce, Šārince, Đurīnce, Jezērca; Brikence, Stārce, Bērtelovci, Vinca, Ābegovce.

15. Mikrotoponimi sa sufiksom -ara imaju ` na prvom slogu (odnosno `` na prvom, drugom ili trećem slogu): Gūščara, Māčkara, Mrāčara, Sūvare, Zvòcare, Žābara; Kurjāčara, Pletēnjare; Žūtara, Ovčāre, Kremenjāra.

16. Mikrotoponimi s nastavkom -elj imaju ` na prvom slogu: Cikelj, Krātelj, Kratēlji, Pāzdēlj, Srēdelj; Čudēlj.

Budući da mikrotoponima s ostalim nastavcima ima samo po nekoliko, nije moguće odrediti neka pravila o njihovu akcentu, stoga ovdje neću posebno govoriti o njihovu akcentu.¹¹²

Sadržaj

Autor je u članku dao pregled i klasifikaciju (po sadržaju, obliku i porijeklu) zemljišnih imena (mikrotoponima, oronima) u starinskim naseljima Slavonije i južne Baranje. Sva zemljišna imena zabilježena su onim oblikom i akcentom kakvim ih izgovaraju stariji stanovnici u pojedinim naseljima. U katastarskim uredima neka zemljišna imena su zabilježena u drukčijem obliku, do čega je došlo zbog površne evidencije ili zbog namjernog mijenjanja izvornih imena radi dobivanja »književnijih oblika«. Poslije klasifikacije autor je obradio akcent slavonskih zemljišnih imena, a na kraju je dao i registar tih imena.

¹¹² U poglavlju o akcentu nisam uz pojedina zemljišna imena u zagradi označio mjesto gdje su zabilježena jer su svi primjeri uzeti iz predašnjih poglavlja, gdje je uz svaki mikrotoponim ili oronim u zagradi označeno mjesto gdje je zabilježen.

REGISTAR SLAVONSKIH ZEMLJIŠNIH IMENA

| | | |
|----------------------|-------------------------------|---------------------------|
| Àda, Àda | Bègluk | Bràtoševci, Brázde |
| Àdamovka | Bègovica | Brdášce |
| Adanòvka | Bèketinci | Břdo, <i>Břdo</i> |
| Adìca, Àdica | Bèkežna | <i>Břđán</i> |
| Agnjède | Belàjdíca pòtok | Brèst |
| Àlbegovce | Bèla zemlja | Brèstić |
| Àndrašica | Belòvrtka | <i>Brèstovac</i> |
| Ànipusta | Bèljavina | Brèšcè |
| <i>Àntolovo břdo</i> | Bènačica | Brèze |
| Antúnovac | Bènetinci | Brezík, Brèzik |
| Antúnova nřiva | Bènići | Breziki |
| Àrast | Bènin bòstan | Brèzine |
| Àrenda | Bèntèz | Brèzje |
| Àrman | Bèrbovače | Brèzovac |
| Àrmane | Bèreci | Brèzovica |
| Àrvatić | Bèrtelovce | Brezòvka |
| Átovi | Béšinac | Brijeg |
| | Bèžanska jarùga | Brikence |
| Bàbici | <i>Bijèla vòda</i> | Břstovi |
| Bàbina gòra | Bijèle klàde | Briza |
| <i>Bàbina gòrica</i> | Bikàrna | Břkanovac |
| Bàbin vřr | Bilíš | Břnjevãrski àtar |
| <i>Bàbja gláva</i> | Biljiš | Bròc |
| <i>Bàbja gòra</i> | Bircüz | Bròd |
| Bàčkoš | Biskùpät | Broševci |
| Bàcino | <i>Bjèlavine</i> | <i>Brùsovi</i> |
| Bagrànik | Bjèlovřba | Bùdigošca |
| Bakānga | Blàgulje | Bùdinke |
| Baldgovci | Blàta | Bùdžaci |
| <i>Bánòvci</i> | Blàtni pòtok | Budžàčić |
| Bánovine | Blàžijevci | Bùdžāk, Bùdžak |
| Bàra | <i>Bòčevice</i> | Bùjinke |
| Bàre | Bogdànuša | Bùkovac, <i>Bùkovac</i> , |
| Bàrić | Bòkòrda | Bùkovača |
| Bàrjak | Bòrić | Bùkova gláva |
| Bášca | Bòstan | Bùkova grèda |
| Bášce, Bášce | Bostānac | Bùkve |
| Batàlije | Bostānci | Bùkvik |
| Batàluše | Bòstani | |
| Bavlančić | Bòtnjače | Cèrići |
| Bázinka | Brànjevina, <i>Brànjevina</i> | <i>Cerik</i> , Cèrik |
| Bèdem | Bràtačevac | Cèrine |

| | | |
|----------------------|-----------------------|----------------------|
| <i>Cèrovi</i> | Dòbro brdo | Đòl |
| Cèrovnici | Dòla | Đòlovi |
| Cìganica | Dòlača | Đòta |
| Cìganišće | Dòlác | Đúkin bùdžák |
| <i>Cìganski brèg</i> | Dòlić | <i>Đúrđevljaci</i> |
| Cìganski brèg | Dòlinci | Đurètina |
| Cìglàna | Dòlnja lénija | Đurina bašča |
| <i>Cìkelj</i> | Dòlnje bašče | Đurina njìva |
| Crkvina | Dòlnje livade | Đurínce |
| Crkvište | Dòlnje pòlje, Dòlnje | <i>Đurìnica</i> |
| Crna bàra, Crna bàra | pòlje | <i>Èldovišće</i> |
| Crncine | Dòlnji pànjik | Fàrkaševci |
| <i>Crni zdénac</i> | Dòlnji rit | Fàrkašin |
| Crveno brdo, Crveno | Dòlovi | Fèld |
| brdo | Dòpsin | <i>Filakov sàl</i> |
| <i>Cvètkovače</i> | <i>Dórić-brèg</i> | Filípovica |
| Cvètnjak | Dóvrate | Fintuš |
| Čajer | Dráčel | <i>Frìškovac</i> |
| Čajere | Dráčica | |
| Čajeri | Dráčice | |
| Čálma | <i>Dràga</i> | Gàcka |
| Čálme | <i>Dragáljevac</i> | Gāj |
| Čàrda | Drénovica | Gájevac |
| Čemérnica | Dùboki dól | Gàjić |
| <i>Čibogat</i> | Dubòvik | Gàkovac |
| Čikošica | Dubrāvka | Gàrvanovice |
| Čóljuci | <i>Dùdić, Dùdić</i> | Gàrvanjāk |
| Čònt | Dùga brázda | Gàšparovica |
| <i>Čudèlj</i> | Dùgačka lénija | Generàlov stól |
| Čvòrkovac | Dùgačke | Gézinci |
| Česovica | Dùgački krāj | <i>Glavàšice</i> |
| Čóluk | Dùgačko pòlje | Glàvuše |
| Čùprijice | <i>Dùga kòsa</i> | Glòg |
| Čurcìnice | Dùga njìva, Dùga ríka | Glògovi |
| Dàbaš | Dùge mède | Glòžić |
| Dàbrovina | Dùge njìve | Glòžik |
| Dànce | Dùgi dól | Glòžje |
| Dèlnici | Dùgi gāj | <i>Gòlo brdo</i> |
| Dìlberovac | Dùgi zgòn | Golubínje |
| Dìmitrovac | <i>Dùgo</i> | Gòmbòši |
| Dìnjišće | Dunávac | Goràča |
| Dìvine | Dùšanova bàra | Gòrkulja |
| Djèdovača | Dùžice | Gorjānskā ùrbārija |
| <i>Dòbra gòra</i> | Džāmije | Gòrnja šùma |
| <i>Dòbra vòda</i> | Đàniš | Gòrnje pòlje, Gòrnje |
| | Đèrma, Đérma | pòlje |
| | | Gòrnji pànjik |

den = kovina, metal, B), Mějdan (mejdan = bojno polje, borba, VI), Sina-novac (Sinan = tursko osobno ime, Rm), Spãnjsko (sipahi = zemljoposjed-nik, vlastelin, Zr), Vãkuf (vakif = zaklada koja služi vjerskim i humanitar-nim svrhama muslimana, PI).

U tim krajevima zabilježio sam 57 mikrotoponima mađarskog porijekla. Najviše takvih mikrotoponima ima u južnoj Baranji, koja je sve do 1918. godine bila u sastavu Ugarske. Budući da su se Mađari naselili u Baranju i Donju Podravinu u 9. stoljeću, možemo smatrati da su mnogi mikrotoponimi mađarskog porijekla u tim područjima nastali još u 9. i 10. stoljeću. Takvi su mikrotoponimi: Àrast (haraszt = grmlje, Lč), Čont (csont = kost, Dž), Kënderuš (kender = konoplja, Kš), Kerëštovac (kereszt = križ, BP), Kišteleg (kis telek = malo zemljište, BP), Nemëtín (német = njemački, Ok), Salašína (szállás = imanje s gospodarskim zgradama udaljeno od sela ili grada, Pd), Tágoško (tágos = širok, prostran, BP), Várod (vár = grad, tvrđava, Ed). Mikrotoponimi mađarskog porijekla koji se nalaze u ostalim mjestima mogli su nastati tek poslije 11. stoljeća, kada su Mađari doseljavali i u ostala sla-vonska naselja. Primjeri: Bãcino (tj. polje, bátya = stari brat, At), Bòkòrda (bokor = kita, struk neke biljke, Kò), Fãrkašin (farkas = vuk, Mc), Gé-zinci (Géza = Vlatko, PM), Mäjür (major = zemljište s gospodarskim zgradama, Jš), Mëštrovica (mester = učitelj, majstor, Nš), Rís (rész = dio, udio, Tm), Rísevi (Zr), Salãšić (Bn), Sìget (sziget = otok, Ld), Tábor (tábor = ratni logor, šatorje, B).

Mikrotoponima njemačkog porijekla ima u tim krajevima najmanje (10). Oni su mogli nastati poslije 13. stoljeća, kada su Nijemci počeli doseljavati u te krajeve. Takvih mikrotoponima ima u Slavonskoj Podravini, Požeškoj kotlini i Baranji. Primjeri: Bìrcüz (Wirtshaus = gostionica, Ku), Fëld (Feld = polje, En), *Friškovac* (frisch = svjež, Mt), Klëjišća (Klee = djetelina, Tp), Klëjišće (Dš), Lacmãnuše (Landsmann = zemljak, Bk), Lãjtmanovac (Leutnant = potporučnik, Zlj), Lãngfeld (lang = dug, Feld = polje, Ok), Šmãle (schmal = uzak, Ok).

Mikrotoponimi i oronimi u Slavoniji i južnoj Baranji nastali su najviše *od imenica* (73,50%), dok su u manjoj mjeri nastali *od pridjeva* (12%) i *glagola* (2,50%)¹¹⁰.

Mikrotoponimi nastali od imenica: Brëstić (Bn), Rãstik (Vk), Mëde(Zd), Kamëniš (SJ), Pijëski (Rš), Brùsovi (Vi), Rãkite (Sm), *Tavánac* (Gj), *Kobilica* (Dž), Šãš (B), Ìvik (Pv), *Grãbar* (Op), *fejèrine* (Kv), *Břdo* (Gi), Šikárac (Cr), Jázavac (Gb), Vrbice (Žč), Gãj (Bz), Pãšnjak (Čp), Brdãća (Tb), Blãta (Cn).

Mikrotoponimi nastali od pridjeva: Mãrkovci (Bn), Bënetinci (Pu), Golú-bovac (Fč), *Rãvne* (DM), Pòpovača (Vs), Čistíne (DS), Mlãdovo (T), Grbavica (Kš), Marínci (Dg), Mãrijevac (Ck), *Knëževci* (BD), *Pãjkovac* (Gi), Rastóvac (Sv), Grãbovac (Mh), Sòvinac (To), *Bãnòvci* (Nr), *Friškovac* (Mt), Lípovac (Pt), Čvòrkovac (Alj), Čistík (PM), Gřbavica (Mč).

Mikrotoponimi nastali od glagola: Tólkovac (SP), Palícevac (Nš), Lizalo (DM), Rãzlev (Vs), Prívoz (Kš), Mãvače (B), Gãkovače (NG), *Nãkop* (Vd), *Klìkùn* (Dk), Dëlnici (Čđ).

¹¹⁰ Kod izračunavanja procenta u obzir su uzeti samo prosti i složeni mikrotoponimi.

Po deklinabilnosti zemljišna imena su najčešće *nominalna muškog roda* (50%), zatim *nominalna ženskog roda* (42,50%) i *pronominalna* (1%): Jäkobovci (Ge), Rizvánovac (Kj), Žéljkovac (Ld), Jèlik (Vj), Bristovi (Hnj), Lìpovac (Pt), Klèjišće (Tp), Cerìk (Gj), Jagnjedìk (Bj), Brdášce (Tp), Bùdžak (Vd), Tùkovi (Alj), Làz (Vš), Bèrek (Tu), Kòsovo (Nr), Gràd (NS), Lèžaj (Hk), Bostanci (Jš), *Vinogràdi* (Mh), Pòtoci (VS), *Brijeg* (Pvr); Filìpovica (Ok), Adanòvka (Tu), Topòle (Zr), Gřbavica (Zlj), Adica (Hj), Kurjačara (DM), Džámije (Gb), Kapèlica (Pt), Sàdike (Dg), Sjèča (SJ), Bašče (Pl), Šikara (Ok), Ūtrina (Tj), Zlatariča (Bđ), *Kraljiče* (Gj), Rike (Zr), Njive (Cn), Lòkve (Dk), *Mláka* (Dž); Rušćansko (Žč), Ranišino (Bz), Jèrićevo (Hk), Okrùglo (Hj), Ràvne (Mt), Spànjsko (Zr), *Dùboka* (Vl), Tàgoško (BP), Šokačko (Tk), Vrebàčka (Šn).

AKCENAT SLAVONSKIH ZEMLJIŠNIH IMENA

U ovom članku neki mikrotoponimi i oronimi zabilježeni su starijim akcentom, a neki novijim, na temelju čega možemo zaključiti u kojim mjestima se danas upotrebljava starija akcentuacija i u kojima novija. Ja ovdje neću govoriti o akcenatskim područjima jer sam o tome govorio u drugim radovima (Današnji slavonski govori, Klasifikacija slavonskih govora). Mnogi današnji mikrotoponimi s novijim akcentom imali su u prošlosti stariji akcent, ali je paralelno s usvajanjem novije akcentuacije u pojedinim mjestima dolazilo i do promjene akcenta kod mikrotoponima i oronima. U Slavoniji i južnoj Baranji dolazi do napuštanja starije akcentuacije u 16. i 17. vijeku poslije doseljenja kolonista iz Bosne, Hercegovine i Crne Gore, ali u mnogim mjestima još je i danas dobro očuvana starija akcentuacija (središnji dio Slavonske Posavine, središnji dio Slavonske Podravine, Baranjsko Podunavlje). Budući da u današnje vrijeme u slavonska i baranjska sela naglo prodire novoštokavska akcentuacija preko škola, knjiga, novina, radija i televizije, mlađi stanovnici u pojedinim mjestima izgovarat će neke mikrotoponime s novijim akcentom, ali velika većina stanovništva izgovara zabilježene mikrotoponime i oronime onakvim akcentom kakvim su zabilježeni u tom članku.

1. Mikrotoponimi sa sufixom -ac imaju uglavnom akcent riječi od kojih su izvedeni (temeljnih riječi): Brèzovac (brèzov), Bùkovac (bùkov), Cìcakovac (Cìcakov), Pàvlovac (Pàvlov), Ràkitovac (ràkitov), Rùškovac (rùškov), Ūkasovac (Ūkasov), Zmàjevac (zmàjev); Bènetinci (Bènetin), Blàžijevci (Blàžijev), Ivànci (Ivàn), Jàkobovci (Jàkobov), Knèževci (knèžev), Kùčkòvci (kùčkov),¹¹¹ Mågđinci (Mågđin). Od toga pravila ima malo izuzetaka: Jäkobovci (Jäkobov), Milánovac (Milanov), Petròvac (Pètrov), Rastòvac (ràstov), Strménac (strm).

2. Mikrotoponimi s nastavkom -ica imaju uglavnom akcent temeljnih riječi: Àndrašica (Àndraš), Bègovica (bègov), Brèzovica (brèzov), Cìganica (Cìgan), Dràčica (dràč), Gårvanovica (gårvanov), Gášparovica (Gášparov),

¹¹¹ Kod mikrotoponima Bènetinci, Kùčkòvci došlo je do duljenja samoglasnika i, o pod utjecajem suglasničkih skupova u kojima su prvi glasovi suglasnici n, v.

| | | |
|---------------------|--------------------------|----------------------|
| Gõrnji rít | Jablãnuše | Kãjnovac |
| Gõspocke | Jãbućíc | Kalẽnovica |
| Gõspodska iva | Jãbũcje, Jãbũcje | <i>Kãlvãrija</i> |
| <i>Gõveda glãva</i> | Jãbuke | Kãmelom |
| Grãbanovac | Jãgma | Kãmẽniš |
| Grãbar | Jãgnjedík | <i>Kãmenite kõse</i> |
| Grãbãrje | Jãgodnjače | <i>Kãmeniti dõl</i> |
| Grabík, Grãbík | Jãkobovci | Kãmẽnuše |
| Grabrík | Jãnkova livãda | Kãmẽnjače |
| Grabrĩna | Jãnkovci | <i>Kãmẽnje</i> |
| <i>Grãd</i> | <i>Jãpćinjãk</i> | Kãnjedin |
| Grãdac | Jãrčevo põlje | Kapelački lùg |
| Grãdišće | <i>Jãrčišće</i> | Kapẽlica |
| Grãdskĩ vřt | Jãrũga | Kapetãnica |
| Grãorišće | Jãsẽn | Kapetãnuša |
| Grãškõvine | Jãseniki | Kãraš |
| Grãškovište | Jãsenje | Kasnice |
| Grãvišće | Jãsik | Katunišće |
| <i>Grãvavica</i> | Jãsikova mẽda | Kenderuš |
| Grãbuša | Jãsikovica | Kerẽstovac |
| Grẽblje | Jãsinje | Kẽsteni |
| Grẽbljice | Jãzavine | Kestẽnik |
| Grẽbuše | Jãzovine | <i>Kestẽnluk</i> |
| Grẽda | Jãzvãnci | Kestẽnje |
| Grẽde | Jẽčmišće | Kinjẽrovac |
| Grljavãča | Jẽlaćicevka | Kĩp |
| <i>Grmare</i> | Jẽlas, Jẽlas | Kĩslice |
| Grõblje | Jẽlašíc | Kištẽleg |
| Gũsta bãšča | Jẽlãv, Jẽlãv | Klãde |
| <i>Gũšćara</i> | Jẽlavi | Klãinke |
| Gũvna, Gũvna | Jelẽnik | Klẽjišća |
| Gũvno | Jelẽnje | Klẽjišće, Klẽjišće |
| Gvõzdena vrãta | Jẽlik, <i>Jẽlik</i> | Kleniće |
| Gvõzdenjače | Jẽzera | Klẽnje |
| Gvõzdenjãš | <i>Jezérac Fẽrićev</i> | Klĩnovac, Klĩnovac |
| | <i>Jezérac Kalãfatĩn</i> | Klĩnjača |
| Ilidže | Jezérak | Kljẽnovi |
| Ìnzula | Jezérca | Kljũč |
| Ivãki | Jezérci | Knẽževci |
| Ivãnci | Jẽzero | Kobilica |
| Ìvanovačko põlje | Jẽžice | Kõcka |
| Ìvanova glãvca | Jõsipovača | Kod brãne |
| Ìvanovci | Jõšik | Kod brẽsta |
| <i>Ìvanovo brdo</i> | Jõvače | Kod brkljãče |
| Ìvešinke | Jũgovača | Kod Džẽbine kũce |
| Ivõkače | Jũgov pũt | Kod grõblja |
| Ìžišće | Jũtra | Kod krĩža |

| | | |
|-------------------------------|----------------------|----------------------|
| Kod námeta | Křst | Lòvinke |
| Kod orāja | Krstopůce | Lúcin šljìvik |
| Kod trěšanja | Krůška | Lučice, Lúčice |
| Kod svätog Pětra | Kůčkõvci | Lůg |
| <i>Kod svätog Rõka</i> | Kůčišće, Kůčišće | Lúka |
| Kod Viktora | Kućišta | Lúke |
| Kod víra | Kukùruzovo pólje | Lùkešina mèđa |
| Kod vrážje jáme | Kùpusišće | Lužánjak |
| Kokošár | Kurjáčara | |
| Kòlac | Kùrnjak, Kùrnjak | Lještáci |
| Kòlarevica | Kút | |
| Komárevci | Kútica | Macànuše |
| Kònaci, Kònak | Kútovi | Màčkara |
| Kònluk | | Màđaroš |
| Konòpljišće, Kòno- pljišće | Làbanõvci, Lacmànuša | Màgđinci |
| Korenjāk | Lajtmanovac | Májdan |
| <i>Korice</i> | Långfeld | Májška šuma |
| Kòrija | Lànìk, Lànìk | Májür |
| Kòrije | Lanìki | Màkotinci |
| Kòrlatina | Laníšća | Màla àda |
| <i>Kòrõvka</i> | Lànìšće | Màla Kànìža |
| <i>Kòsovo</i> | Làz | <i>Màla křća</i> |
| Kováčice | Làzice | Màla stràn |
| <i>Kòvãčki dólac</i> | Ledìne, Lèdine | Màla urbàrija |
| <i>Kòzãrski dól</i> | Lešcák, Lèšcák | Màle čàjere |
| Kozãrski járek | Levãde | Màle livade |
| Kòzja gláva | Lèžāj | <i>Màle rãvnice</i> |
| Kòzjak | Ležajšće | Màli Budínac |
| Kòzji rěp | Líje | Màli krãstavac |
| Krãčina | Límboš | Màli ràstik |
| Krãjnjacì | Lipice | Màli šljág |
| <i>Krãljěv stól</i> | Lìpìk | Màli tãbor |
| <i>Krãljice</i> | Lìpine | Màlo blãco |
| Kraljùtine | <i>Lìpi pùt</i> | Màlo plãndište |
| Krãtelj | <i>Lìpi vñogrãd</i> | Màlo pólje |
| Krãtelji | <i>Lìplje</i> | <i>Mãlovãn</i> |
| Kratine | Lìpo pólje | Mãmuzcevo |
| Krãvičke njìve | Lìpovac | Marínci |
| Křčevina | Lìpovačka lénija | Màrin grěb |
| Křčevine, <i>Křčevine</i> | Lìpova gréda | Màrkov pùt |
| Kremènik | <i>Lìpova kòsa</i> | Màroslãvci |
| Kremenjãra | <i>Lìsac</i> | Maslòvare |
| Krìvaja | Livãda, Lìvada | Màtan |
| Krìvaje | Lìvãdak | Matàruge |
| <i>Krìševac</i> | Lòkvanjić | Màtićevke |
| Křnica | Lòkve | Màtislãvci, Medãkuše |
| | Lòpata | Mèdan |

| | | |
|-------------------|-----------------------|----------------------|
| Med gāji | Někosa | Pășarina |
| Mědrovič | Nekõtina | Pășnik |
| <i>Mědvešćak</i> | Nemětín | Pășnjak |
| Mědvež | Něrežěvci | Păuk-řiva |
| Mědvine | Níze | Paunovača |
| Mědviš | Nõva livada | Păušinke |
| Medvõde, Mědvõde | | Păvkovače |
| Měďa | Njiva | Păvino brdo |
| Měďaš | Njive | Păvlovac |
| Měďe | Njivice | Păvlovica |
| Mějdan | Njivka | Păvlovo brdo |
| Mekõte | | Păzděl̃j |
| Melinci | Õbala | <i>Pěčevća brdo</i> |
| Měsar̃ka | Õduševac | Pejãnuša |
| Mesãruša | Õdžino brdo | Pejino brdo |
| Městružje | Ogrãde | <i>Petãrda</i> |
| Městrovica | Okruglica | Petlãvi |
| Mětaš | Okrugljãj | Pětkovka |
| Mězovo | Õlovník | Pětrov põtok |
| Miãljevačko põlje | <i>Õpode</i> | Pilãtuš |
| Miãljevica | Õrahova võda | Piskavica |
| Mikina livada | Orãšćici | Pištãnački brijeg |
| <i>Milãnovac</i> | Orãšje, Õrãšje | Plãnda |
| Mílica tõr | Õrdonja | Plãne |
| Mírkovac | Õrlinjak | Plãndišće |
| Míšino brdo | Orlõvac | Plãndište |
| Mišljanovci | Ostrõvac | <i>Plãvšića brdo</i> |
| Mivõljãki | Õstruge | Plěšino |
| Mlãdi Brězovac | <i>Õstro brdo</i> | Pletěnjare |
| Mlãdik | Õtok | Põdbašće |
| Mlãdovo | Ovčãre | Põdbrdo |
| <i>Mlãka</i> | | Põd Cerikom |
| Močãri | <i>Pãjkovac</i> | Pod cřkve |
| Močõlno | Pãlac | Pod Gãjem |
| Močõlo | Pãlenovac | Pod Gãjevi |
| <i>Mrãčara</i> | Pãlišta | Podglãvice |
| | Pãlište | Pod jãrkẽm |
| Nãdbudžãk | Pãlovci | Põdjaznice |
| Nãdgrebljice | Pãlučak | Pod kanãlom |
| Nãdolak | Pãlučki | Pod lipama |
| Nãdsela | <i>Pãpũk</i> | Podlívade |
| Nãdselišće | Parãtak | Põdlõzje |
| Nãdselo | Pãrlog, <i>Pãrlog</i> | Pod lještãkima |
| Na Patãve | Parokõvica | Pod Marjãnci |
| Nãplãvci | Pãskovac | Põdmeđe, Põdolice |
| Nãtkratine | Pastírnicã | Pod rítõm |
| Nẽbo | Pãša | Põdsãdovi |

| | | |
|---------------------|----------------------------|---------------------|
| Pod Sëlišcem | Ráčjāci | Rõgov gāj |
| Pod sëlōm | Raðēnuše | Rogōzna |
| Pod skelom | Rākite | Rogōznica |
| Pod stārim blātom | Rakitovica | Rõndoš |
| <i>Pod Tavāncem</i> | Rāniš | Rõsulja |
| Põdvođe | Ranišino | Rõsulje |
| Pod živikom | Rānopaša | <i>Rõšćica brdo</i> |
| Pògana grādina | Ranòpaše | Rùdina |
| Pòkōnta | Rasovače | Rùpe |
| Póloj | Rāstak | Rúštevi |
| Pólōv | Rāstic | Rušćak |
| <i>Pòljane</i> | Rāstici | |
| Pòlje | Rāstik | Sādike |
| Pòljic | Rastina, Rāstina | <i>Sādovi</i> |
| Poljice | Rástovac | Sājka |
| Pòpovača | <i>Rāstova vòda</i> | Sálaš |
| <i>Pòpōv brēg</i> | Rāstovo pòlje | Salašić |
| Pòpōv pašnik | <i>Rāstovo pòlje</i> | Salašina |
| <i>Pòrebar</i> | Rāšće | Sástavci |
| Pòrečka bāra | Rāvan | Sástāvke |
| Pòtkuće | Rāvno pòlje | Satničica |
| Pòtkućnice | <i>Rāzbiguzica</i> | Sávne njīve |
| Pòtoci | <i>Rāzbojištansko brdo</i> | Savurinjača |
| Pòtrice | Rāzlev | Sěčica |
| Pòžār | Ražovišta | Sékina bāra |
| Požārike | Rđevina | Selíšća |
| Prāprātovac | Rendašica | Sëlišće |
| <i>Prāulje</i> | Rěpišće | Sëlište |
| Praznōvrača | Rěpište | Sëlskē livade |
| Prdljevac | Rěpnjak | Sēnokoše |
| Prebārnica | Repúšje | Sérkovine |
| Pred mlīnom | Rēsnički vinograd | Siget, Siget |
| Prēka | Rēzulja | Sinanovac |
| Preko drūma | Rībno | Sitine |
| Preko štrēke | Rībnjača | Sjēča |
| Prekòvuka | Rībnjak | Sjēče |
| Premàkuće | Ridēvina | Sjerkovine |
| Prínčevac | Rike, Rīke | <i>Sķōborovac</i> |
| <i>Prīviš</i> | Ris | Skrānjāš |
| Přkos | Risevi | Slātke vòde |
| Prōsje, Prōsje | Risnice | Slobòčine |
| Prōsna | Risovi | Smrèkuljē |
| Prōsne | Rískovica | Sòkāci |
| Pròvišće | Rit | <i>Sokòlovac</i> |
| Pùcigūz | Rizvánovac | Sòljilo |
| Pùstoš | Ròčišće | Spajīnske njīve |
| <i>Pùtnjāk</i> | Ródnjak | Spānjsko |

| | | |
|------------------------|--------------------------|-----------------------|
| Spānjsko pōlje | Široka mēđa | Trstine |
| Srākovac | Široke nĳive | Trūmbetāš |
| Srdan | Široki dōl | Tukovi |
| <i>Srēdelj</i> | Škāre | |
| Srēdnji ātār | Škōfnjāk | Ūdikovac |
| Srīmoši | Šljivice | Ū doli |
| Staklāna | Šljivlje | Ūdolje |
| Staklēnci | Šmāle | Ūgljenka |
| Stānić-nĳive | Špānovica, Špānovica | Ūkasovac |
| Stānkina livāda | Štrkovica | Ūlice, <i>Ūlice</i> |
| Stārac, Stārac | Štūk | U lūgu |
| Stāra livāda | <i>Šūma</i> , Šūma | Ūnka |
| Stārce | Šūmska zemlja | Ūspuće |
| Stāre bāšće | Švābin grēb | U šljivāki |
| Stāri Brēzovac | Švāpski bērek | Ūtrina |
| Starjānci | Švrākovnjāk | Ūtvaj |
| Stāro grēblje | | Ūvala |
| Stāro sēlo, Stāro sēlo | Tābor, Tābor | Ūzglāvnice |
| <i>Stāšino brdo</i> | Tāborišće | |
| Stjēpanka | Tāborište | Vakuf |
| Stjepanke | Tāgoško | Valkājić |
| Strāne | Tāpšino brdo | Vārgina mlāka |
| Strōšna | <i>Tavānac</i> | Vārod |
| Sučekovo | Tīberovci | Vējaš |
| Sūlkovačko pōlje | Tīloš | <i>Vēlika bukva</i> |
| Sūvaće | <i>Tisca</i> | Vēlika Karājkovica |
| Sūvare | Tōlkovac | Vēlike livade |
| <i>Svēta vōda</i> | Tōmačevac | <i>Vēlike rāvnice</i> |
| <i>Svēti Đurađ</i> | Topōlce | Vēliki brēg |
| <i>Svēti križ</i> | Topōle | Vēliki brōd |
| <i>Svēto Trōjstvo</i> | Topōlik, Topōlik | Vēliki Budīnac |
| Svibāki | Topōlina | Vēliki dōl |
| Svilanovac | Topōlka | Vēliki krāstavac |
| Svinjāci | Topōlovac | Vēliki pūt |
| <i>Svinjāk</i> | <i>Topōlje</i> , Topōlje | Vēliki rāstik |
| | Tōrovi | Vēliki šljāg |
| <i>Šandrkača</i> | Tōrtišćāk | Vēliki plāndište |
| Šarēno pōlje | Trātina | Vēliko pōlje |
| Šarince | <i>Trāšnjice</i> | <i>Vēlka křča</i> |
| Šārke | Třn, Třn | Vēlka livāda |
| Šāš, Šāš | Trnāk | <i>Vēlke bāšće</i> |
| Šāške | Třnovača | Vēlke čajere |
| Šelēvrtak | Trnōvac | Veselōvci |
| Šikara | Trōbare | Vičāk |
| Šikāre | <i>Trojnāš</i> | Vidākuša |
| Šinja | Trštenik | <i>Vidin</i> |
| Široka livāda | Trstēnka | Vijēnac |

| | | |
|------------------------------|-------------------|------------------|
| <i>Vijuš</i> | Vrëlo | Zàvrtlovi |
| <i>Vikin gāj</i> | Vretëna | <i>Zàvrtnice</i> |
| Vilóvnjače | Vretëno | Za Žumbërkōm |
| Vinca | <i>Vrila</i> | <i>Zénaç</i> |
| <i>Vinogrādi</i> , Vinogradi | Vrpólje, Vüçjāk | Zëçeva ìva |
| Vinogrādina | Vüke | Zëçji bùðak |
| Vinògradska zèmlja | | Zèleno pólje |
| <i>Vis</i> | <i>Zàbarca</i> | Zgōne |
| <i>Visoka glāvica</i> | Zàbaščine | Zidine |
| Visòke njiwe | Zàbled | Zlatàra |
| Visoki kōnaki | Zàbrdi | Zlatariça |
| Višnjice | Zàbrdo | Zlátić |
| Vlāhin grōb | Za Büzinci | Zmījska mlāka |
| Vlāsulja | <i>Zägāj</i> | Zòbišće |
| Vlaški pūt | Zágajine | Zoljānkuša |
| <i>Vlaško brdo</i> | Zágājne | Zvòcare |
| Vòće | Za gājom | |
| Volòvska dóla | Za grōbljem, | Žàbara |
| Vránovac | Zà grōbljem | Žàbjak |
| Vrānjača | Za jèzerom | Žàbljāci |
| Vrāpčeva mèða | Zákon | Žàbljak |
| Vrāpči grād | Za Kōrijom | Želčínice |
| Vražje brdo | <i>Zàkutnjače</i> | Žéljkovac |
| Vražje vršće | Za mlākōm | Žèstijl |
| Vrbāk | Zānoge | <i>Žiróvnica</i> |
| Vrbānov gāj | Zàpadež | Živica |
| Vr̄bas | Za pēski | Živkuše |
| Vr̄bice | Zà plotom | Žütara |
| Vrebāčka | Za selēm | |